

Gjeneralmajor Manushaqe Shehu mori pjesë në forumin “GRUAJA, PAQJA DHE SIGURIA”, zhvilluar në Kosovë

Me iniciativë të presidentes së Republikës së Kosovës, Vjosa Osmani, zëvendëskryeministres dhe ministres së Punëve të Jashtme, Forumit Ndërkombëtar për Gratë, Paqen dhe Sigurinë, në Prishtinë u organizua Edicioni i Parë i Forumit për Gratë, Paqen dhe Sigurinë (GPS). Me ftesë të presidentit të Kosovës në këtë forum mori pjesë edhe gjeneralmajor Shehu e autorizuar nga Ministri i Mbrojtjes.

Në edicionin e parë të GPS-së, morën pjesë mbi 125 folës dhe mbi 500 pjesëmarrës nga 33 shtete, që shtrihen në 6 kontinente nga vende të ndryshme të botës, midis tyre lider botërorë, ekspertë, akademikë, përfaqësues të shoqërisë civile, të rinj dhe përfaqësues nga grupe të tjera të interesit. Forumi ndërkombëtar pati si qëllim reflektimin e punës mbi sukseset dhe sfidat e kësaj axhende, 22 vite pas miratimit të

Rezolutës 1325 të OKB-së “Gruaja, Paqja dhe Siguria” si dhe rritjen e ndërgjegjësimit mbi nevojën për të njohur e promovuar aftësitë e grave dhe vajzave për të kontribuar në mënyrë aktive e përmbytësore në procese të paqes dhe sigurisë. Ky edicion i parë i Forumit iu dedikua trashëgimisë së ish-sekretares së SHBA-ve, Madeleine Albright. Organizimi i këtij Forumi ndërkombëtar ishte një ndër... » faqe 2

SHSHP të FARSH, vizitë zyrtare në Kosovë

Gjeneral brigade Kingji: Është koha për qasje të përbashkët dhe koordinim të qëndrimeve mbi rreziqet, sfidat në fushën e Mbrojtjes dhe Sigurisë në rajon

Gjeneral brigade Arben Kingji ndjek nga afër stërvitjen “Flotex-22”

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura, gjeneral brigade Arben Kingji, i shoqëruar nga zëvendëskomandanti i Forcës Detare, kapiten i rangut I Ferdinand Kreshpani, zhvilloi një vizitë inspektuese të stërvitjes “Flotex-22”, faza e ekzekutimit të së cilës u zhvillua në Gjirin e Vlorës. Stërvitja “Flotex” është stërvitja vjetore kryesore e Forcës Detare, pasi shërben për vlerësimin dhe certifikimin e aftësive dhe kapaciteteve të Flotiljes Detare në realizimin e misionit dhe detyrave të saj themelore.... » faqe 2

Atashetë ushtarakë të vendeve të NATO-s vizitojnë Komandën e Forcës Tokësore

Një grup atashesh të vendeve anëtare të NATO-s, vizituan sot paradite Komandën e Forcës Tokësore. Ata u pritën nga zëvendëskomandanti i FT-së gjeneral brigade Ferdinand Dima dhe shtabi i kësaj strukture. Më tej, vizita e atashëve vijoi me prezantimin e përgatitjes nga Dega e Planifikimit (G-5/8). Nëpërmjet një brifingu të mbajtur nga shefi i Degës së G-5/8, kolonel Agim Shahu, atashetë ushtarakë u njohën me misionin, detyrat si dhe angazhimet e efektivëve të Forcës Tokësore në... » faqe 2

Shkolla Shqipe e Vashave, e krijuar prej pluhurit të shkretëtirës në shtyllën e fortë, për të ndriçuar kombin

131 vite më parë, më 23 tetor 1891, u hap “Shkolla e Vashave” në Korçë nga familja e njohur Qiriaz. Hapja e kësaj shkolle shënonte një hap me rëndësi pasi do të edukonte vajzat, të cilat për kohën nuk e gëzonin privilegjin për t’u arsimuar, sidomos në gjuhën amtare. Shkolla e Vashave ka qenë një shkollë me standarde europiane për kohën, me një bibliotekë mjaft të pasur dhe laborator kërkimor për shkencat e natyrës. “Historia e shkollës së parë shqiptare për vasha, - shkruan në kujtimet e veta Sevasti Qiriaz, - është si një romancë plot... » faqe 11

Gjeneral brigade Arben Kingji ndjek nga afër stërvitjen “Flotex-22”

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura, gjeneral brigade Arben Kingji, i shoqëruar nga zëvendëskomandanti i Forcës Detare, kapiten i rangut I Ferdinand Kreshpani, zhvilloi një vizitë inspektuese të stërvitjes “Flotex-22”, faza e ekzekutimit të së cilës u zhvillua në Gjirin e Vlorës.

Stërvitja “Flotex” është stërvitja vjetore kryesore e Forcës Detare, pasi shërben për vlerësimin dhe certifikimin e aftësive dhe kapaciteteve të Flotiljes Detare në realizimin e misionit dhe detyrave të saj themelore. E veçantë në stërvitjen e këtij viti ishte realizimi i qitjeve detare me armatimin e anijeve, bazuar në skenarë të supozuar.

Në prezantimin e stërvitjes, komandanti i Flotiljes Detare Pashaliman, kapiten i rangut I Engjell Sinanaj, njohu shefin e Shtabit të Përgjithshëm të FA-së me qëllimin, objektivat dhe skenarin e stërvitjes.

Stërvitja “Flotex” është stërvitja vjetore kryesore e Forcës Detare, pasi shërben për vlerësimin dhe certifikimin e aftësive dhe kapaciteteve të Flotiljes Detare në realizimin e misionit dhe detyrave të saj themelore. E veçantë në stërvitjen e këtij viti ishte realizimi i qitjeve detare me armatimin e anijeve, bazuar në skenarë të supozuar.

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneral brigade Arben Kingji, i shoqëruar edhe nga zëvendëskomandanti i Forcës Detare, kapiten i rangut I Ferdinand Kreshpani, ndoqi nga afër zhvillimin e stërvitjes së Forcës Detare, “Flotex-22”, e cila u zhvillua në Gjirin e Vlorës.

vihtes së Forcës Detare, “Flotex-22”, e cila u zhvillua në Gjirin e Vlorës.

Qëllimi i stërvitjes ishte rritja e ndërveprueshmërisë midis mjeteve detare dhe Grupit të Bordingut të Flotiljes Detare, si dhe testimi i procedurave të zbatimit të ligjshmërisë detare për operacionet e Ndalimit Detar dhe Kërkim-Shpëtimit (SAR).

Në fjalën e tij, gjeneral brigade Kingji vlerësoi profesionalizmin dhe përkushtimin e treguar nga efektivat pjesëmarrëse në këtë stërvitje.

Stërvitja “Flotex” është stërvitja vjetore kryesore e Forcës Detare, pasi shërben për vlerësimin dhe certifikimin e aftësive dhe kapaciteteve të Flotiljes Detare në realizimin e misionit dhe detyrave të saj themelore. E veçantë në stërvitjen e këtij viti ishte realizimi i qitjeve detare me armatimin e anijeve, bazuar në skenarë të supozuar.

Atashetë ushtarakë të vendeve të NATO-s, vizitojnë Komandën e Forcës Tokësore

Një grup atashesh të vendeve anëtare të NATO-s, vizituan sot paradite Komandën e Forcës Tokësore. Ata u pritën nga zëvendëskomandanti i FT-së gjeneral brigade Ferdinand Dimo dhe shtabi i kësaj strukture.

Më tej, vizita e atashëve vijoi me prezantimin e përgatitur nga Dega e Planifikimit (G-5/8). Nëpërmjet një brifingu të mbajtur nga shefi i Degës së G-5/8, kolonel Agim Shahu, atashetë ushtarakë u njohën me misionin, detyrat si dhe angazhimet e efektivëve të Forcës Tokësore në misionet ndërkombëtare.

Një pikë tjetër mjaft e rëndësishme, ku u ndal kolonel Shahu gjatë prezantimit të tij, ishte edhe kontributi i Forcës Tokësore në kuadër të Emergjencave Civile në ndihmë të popullsisë. Vizita vijoi më pas në formën e një diskutimi të lirë, me pyetje-përgjigje nga të pranishmit.

SHSHP të FARSH, vizitë zyrtare në Kosovë

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH-së, gjeneral brigade Arben Kingji zhvilloi vizitën e parë zyrtare bilaterale në Kosovë.

Në ambientet e Ministrisë së Mbrojtjes së Republikës së Kosovës, gjeneral brigade Arben Kingji, u prit me nderimet më të larta nga komandanti i Forcës së Sigurisë së Kosovës, gjenerallejtënant Bashkim Jashari.

Në takimin e zhvilluar mes dy delegacioneve, gjeneral brigade Kingji vlerësoi maksimalisht bashkëpunimin e deritanishëm midis Forcave tona të Armatosura dhe Forcës së Sigurisë të Kosovës, njëkohësisht u shpreh i vendosur për ta çuar përpara këtë bashkëpunim duke identifikuar mundësi të reja praktike të përbashkëta. Kjo do të shërbejë në ngritjen e kapaciteteve ekzistuese dhe të reja ushtarake. “Ka ardhur koha që të kemi një përqasje të përbashkët dhe koordinim të qëndrimeve mbi rreziqet, sfidat në fushën e Mbrojtjes dhe Sigurisë në rajon. Në nivelin ushtarak, mbështesim procesin e transformimit të Forcës së Sigurisë së Kosovës sipas standardeve të NATO-s”, - u shpreh ndër të tjera gjeneral brigade Kingji.

Nga ana e tij, gjenerallejtënant Jashari shprehu mirënjohje për Forcat e Armatosura të Republikës së Shqipërisë, nën leadershipin e gjeneral Kingjit, për kontributin e veçantë në zhvillimin dhe avancimin e aftësive dhe kapaciteteve operationale të FSK-së, veçanërisht në fushën e arsimimit dhe stërvitjes.

Më pas, gjeneral brigade Kingji u prit në një takim të veçantë edhe nga Ministri i Mbrojtjes, Armend Mehaj. Me këtë rast, Mehaj i shprehu gjeneral brigade Kingjit falënderimin dhe mirënjohjen e thellë për Republikën e Shqipërisë për mbështetjen vëllazërore të ofruar në të gjitha periudhat e ndër-

Gjeneral brigade Kingji: Është koha për qasje të përbashkët dhe koordinim të qëndrimeve mbi rreziqet, sfidat në fushën e Mbrojtjes dhe Sigurisë në rajon

timit, zhvillimit, si dhe në të gjitha arrijtjet e deritashme të vendit, sikur edhe të Ministrisë së Mbrojtjes dhe FSK-së.

Gjeneral Kingji në fjalën e tij u shpreh se: “Nga ana ime, në të gjitha takimet dhe konferencat ku kam marrë

pjesë, kam theksuar rëndësinë e përsheptimit të procesit të anëtarësimit të Republikës së Kosovës në të gjitha organizmat dhe nismat rajonale dhe ndërkombëtare, për vetë të ardhmen e Kosovës dhe rajonit.

Axhenda e vizitës zyrtare të shefit të Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneral brigade Arben Kingji ka vijuar me një vizitë edhe Shtabin e Përgjithshëm të FSK-së, ku është njohur me arrijtjet e deritashme, sfidat

dhe aktivitetet e planifikuara të FSK-së për të ardhmen.

Gjatë vizitës dyditore, shefi i Shtabit të Përgjithshëm është pritur nga komandanti i KFOR-it gjeneralmajor Angelo Ristuccia.

Gjeneral brigade Kingji nga ana e tij, vlerësoi rolin e pazëvendësueshëm të NATO-s dhe KFOR-it për ruajtjen e stabilitetit dhe sigurisë në Kosovë dhe në gjithë rajonin. Shqipëria do të jetë gjithmonë një mbështetës dhe kontribues i misionit të KFOR, me qëllim ruajtjen e qëndrueshmërisë së sigurisë në Kosovë dhe rajon.

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm, zhvilloi vizitë në komandën rajonale në Pejë, ku është takuar me komandantin e kazermës kolonel Ivano Marotta, si dhe efektivë të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë, pjesë e misionit paqeruajtës, KFOR.

Trupat komando të ROS përfundojnë me sukses stërvitjen “KFOR-31”

Trupat komando të Regjimentit të Operacioneve Speciale (ROS), përfunduan me sukses stërvitjen “KFOR-31”. Për një periudhë rreth njëmuajore, një kompani e këtyre trupave mori pjesë në stërvitjen “KFOR-31”, të zhvilluar në një nga bazat më të mëdha amerikane të trajnimit në Europë, siç është “Joint Multinational Readiness Center”, Hohenfels, Gjermani.

Ndër temat kryesore stërvitore, që u aplikuan gjatë “KFOR-31” ishin kontroll turme, patrullim me mjete dhe në këmbë, sigurimi i lirisë të lëvizjes, reagimi ndaj minave të improvizuara etj. Efektivët e Regjimentit të Operacioneve Speciale, të përfaqësuar nga kompania I komando treguan disiplinë të lartë dhe profesionalizëm, në çdo detyrë të

ngarkuar gjatë këtij trajnimit.

Në përfundim të “KFOR-31”, në analizën e zhvilluar nga pala amerikane që drejtonte stërvitjen, u vlerësua me nota pozitive, angazhimi dhe profesionalizmi i treguar nga personeli shqiptar i trupave komando.

“KFOR-31”, është një stërvitje ndërkombëtare e përvitshme, e cila zhvillohet me qëllim përgatitjen e trupave ndërkombëtare, për dislokim në Kosovë nën komandën e KFOR-it.

Forca Tokësore zhvilloi takimin dypalësh “ALB-ITAL Army Staff Talks”

Në kuadër të bashkëpunimit në fushën e Mbrojtjes, mes Forcave të Armatosura italiane dhe atyre shqiptare, sot në ambientet e Komandës së Forcës Tokësore, u zhvillua aktiviteti “ALB-ITAL Army Staff Talks”.

Qëllimi i këtij aktiviteti, ishte realizimi i bisedimeve dypalëshe me fokus kryesor realizmin e planit të bashkëpunimit për vitin 2022, si dhe diskutimin e aktiviteteve të planit të bashkëpunimit për vitin 2023.

Ekipi i ushtarakëve italianë u prit fillimisht nga zëvendëskomandanti i Forcës Tokësore, gjeneral brigade Ferdinand Dimo. Në bisedën me ushtarakët italianë, gjeneral Dimo e vuri theksin tek bashkëpunimi i shkëlqyer që ekziston midis dy ushtrive tona.

Ai theksoi gjithashtu se, kontributi i përbashkët që japin në Organizatën e Traktatit të Atlantikut të Veriut dy vendet tona mike dhe aleate, është një kontribut i cili natyrshëm rrjedh edhe nga bashkëpunimi ynë i ndersjellë.

Në këtë kuadër, gjeneral

Dimo falënderoi palën italiane për mbështetjen që i kanë dhënë efektivëve të Forcës Tokësore, sidomos në trajnimin e personelit. Ai shprehu besimin se ky bashkëpunim, do të vijojë të thellohet edhe në të ardhmen.

Takimi dypalësh, vijoi më tej në nivel ekspertësh, ku u diskutuan arritjet gjatë vitit 2022 si dhe mundësitë e reja për bashkëpunim afatgjatë gjatë vitit 2023.

Ekupazhet e helikopterëve zhvillojnë stërvitje për rritjen e aftësive profesionale në fluturimet natën

Në aerodromin e Bazës Ajrore Farkë është zhvilluar stërvitje ajrore me fluturime natën, kjo stërvitje ka qenë pjesë e programeve stërvitore për rritjen e aftësive profesionale të ekupazheve ajrore. Fluturimi në kushtet të shikueshmërisë së reduktuar është një nga përbërësit themelor të stërvitjes së vazhdueshme ajrore për pilotët. Fluturimet stërvitore, shërbejnë më së miri për rritjen e aftësive operacionale për përdorimin e mjeteve ajrore në operacione natën. Gjithashtu, fluturimet vizuale natën aftësojnë ekupazheve ajrore në përdorimin e mjeteve të shikimit natën me NVG (Night Vision Goggles - Devices).

Operacionaliteti dhe gatishmëria është në fokusin e veprimtarisë së Forcës Ajrore, mjetet ajrore ofrojnë kapacitete për përdorim në një spektër të gjerë të përdorimit operacional, duke përmbyshur kështu realizimin e detyrave në konceptin e mbështetjes së trupave në terren dhe realizimin e misionëve të emergjencave civile. Trajnimi dhe stërvitja për fluturimet natën u paraprijnë planeve të modernizimit të Forcës Ajrore me helikopterë të rinj të tipit UH60 Black Hawk të cilët ofrojnë kapacitete operacionale për fluturime me NVG në kushte të shikueshmërisë së reduktuar.

Maratona e Tiranës "Vrapo për Paqen" sjell trofeun në FA

Në maratonën e Tiranës "Vrapo për Paqen" morën pjesë 230 vrapues nga radhët e Forcave të Armatosura duke arritur rezultate nderi.

Përgëzime për Kampionen europiane të atletikës dhe krenaria e FARSH-së, tetare Luiza Gega në zënien e vendit të parë në gjysmë maratonën e Tiranës dhe për thyerjen e rekordit kombëtar, duke përshkruar 21 km për 70 minuta dhe 18 sekonda.

Përmes sportit nxisim dhe kultivojmë vlerat më të mira njerëzore dhe shoqërore.

Gjeneralmajor Manushaqe Shehu mori pjesë në forumin “GRUAJA, PAQJA DHE SIGURIA”, zhvilluar në Kosovë

Gjeneralmajor Manushaqe Shehu: Gratë, jo vetëm në nivel kombëtar, por në nivel global duhet të ngrenë fuqishëm zërin që femrat ushtarake dhe jo vetëm, të jenë të vlerësuara dhe të meritojnë vendin që u takon

Me iniciativë të presidentes së Republikës së Kosovës, Vjosa Osmani, zëvendëskryeminstres dhe ministres së Punëve të Jashtme, Forumit Ndërkombëtar për Gratë, Paqen dhe Sigurinë, në Prishtinë u organizua Edicioni i Parë i Forumit për Gratë, Paqen dhe Sigurinë (GPS).

Me ftesë të presidentit të Kosovës në këtë forum mori pjesë edhe gjeneralmajor Shehu e autorizuar nga Ministri i Mbrojtjes.

Në edicionin e parë të GPS-së, morën pjesë mbi 125 folës dhe mbi 500 pjesëmarrës nga 33 shtete, që shtrihen në 6 kontinente nga vende të ndryshme të botës, midis tyre lider botërorë, ekspertë, akademikë, përfaqësues të shoqërisë civile, të rinj dhe përfaqësues nga grupe të tjera të interesit.

Forumi ndërkombëtar pati si qëllim reflektimin e punës mbi sukseset dhe sfidat e kësaj axhende, 22 vite pas miratimit të Rezolutës 1325 të OKB-së “Gruaja, Paqja dhe Siguria” si dhe rritjen e ndërgjegjësimit mbi nevojën për të njohur e promovuar aftësitë e grave dhe vajzave për të kontribuar në mënyrë aktive e përmbytësore në procese të paqes dhe sigurisë.

Ky edicion i parë i Forumit iu dedikua trashëgimisë së ish-sekretares së SHBA-ve, Madeleine Albright. Organizimi i këtij Forumi ndërkombëtar ishte një ndër zotimet në kuadër të Samitit për Demokraci. Forumi synoi të përconte qartë mesazhin, se paqja dhe siguria e grave janë shtyllat qendrore të vizionit të Kosovës për paqe të qëndrueshme në nivel vendor, rajonal dhe global.

Forumi GPS u zhvillua në një kohë kur paqja, liria dhe siguria po sulmohen në zemër të Europës, teksa gratë e vajzat sërish janë në qendër të dhunës, torturës dhe trajtimit çnjerëzor.

Forumi u fokusua në “Ndërtimin e aleancave për paqe të qëndrueshme” dhe do të shërbejë si platformë për shkëmbimin e praktikave më të mira dhe mësimet të nxjerra nga përvojat e vendeve pjesëmarrëse, zhvillimin e politikave gjithëpërfshirëse dhe të balancuara gjinore, si dhe hartimin e kornizave të reja të veprimit në vazhden e ndryshimeve të vazhdueshme të arkitekturës së sigurisë dhe paqes në Europë e më gjerë.

Presidentja e Republikës së Kosovës, Vjosa Osmani-Sadriu, e cila hapi edicionin e parë të Forumit për Gratë, Paqen dhe Sigurinë, ndërmjet të tjerash u shpreh: “Historia e Kosovës është histori e secilës grua, e cila ka larguar një gur nga rruga drejt baraz-

rëndësisë së grave, Osmani ka përmendur edhe luftën aktuale të Ukrainës me shtetin rus, gjersa ka theksuar se të pranishëm në forum ka edhe ukrainas.

Në këtë forum, Presidentja e Kosovës, Vjosa Osmani, u ka ndarë çmimin presidencial për trimërinë dhe kontributin grave të Ukrainës. Forumin e kanë përshëndetur mjaft personalitete të larta botërore, të cilët ishin prezentë, por edhe nëpërmjet videove online. Kështu Sekretari i Shtetit i ShBA-së, Antony Blinken, në Forumin për Gratë, Paqen dhe Sigurinë, nëpërmjet një lidhjeje online me video ka thënë se, lufta në Kosovë është fituar sepse aleanca ishte e bashkuar dhe e fortë. “Lufta në Kosovë ishte një përballje mes vrasjeve barbare dhe forcës së nevojshme, ndërmjet mos tolerancës së dhunshme dhe respektimit të drejtave të njeriut, mes tiranisë dhe demokracisë. Ne fituam sepse aleanca jonë ishte e bashkuar dhe e fortë. Më e rëndësishmja, ne ia dolëm sepse kauza jonë ishte e drejtë dhe për shkak të popullit të Kosovës”, - ka cituar fjalët e zonjës Albright, Sekretari Blikën. Ai ka falënderuar Presidenten e Kosovës, Vjosa Osmani, për organizimin e këtij forumi.

Gjithashtu edhe Presidentja e Parlamentit Europian, Roberta Metsola përmes një video-mesazhi i është adresuar Forumit për Gratë, Paqen dhe Sigurinë. Ajo ka folur për gratë në Ukrainë, duke thënë se nga të mësojmë kurajën dhe frymëzimin. Metsola gjithashtu u shpreh se Bashkimi Europian ka qenë gjithmonë i përkushtuar që të ndihmojnë gratë.

Bashkimi Europian ka qenë gjithmonë i përkushtuar që të ndihmojnë gratë përmes agjendës për “Gratë, Sigurinë dhe Paqen”, duke punuar me OKB-në, me NATO-n për të fuqizuar gratë dhe për t’u dhënë rol në arritjen e paqes. Bashkimi Europian qëndron në këtë agjendë dhe kemi kërkuar përfshirjen e më shumë grave dhe të gjitha shteteve anëtare të BE-së, derisa stafi i BE-së duhet të kenë trajnim mandator për barazinë gjinore”, - tha ajo.

Zëvendësmintreja e Parë e Jashtme e Ukrainës, Emine Japarov, në Forumin për Gratë, Paqen dhe Sigurinë, ka folur për sfidat nëpër të cilat janë duke kaluar gratë ukrainase në luftën e nisur nga Rusia në këtë vend. Ajo në një moment e krahasoi presidentin rus, Vladimir Putin, me ish-presidentin serb, Slobodan Millosheviq, i cili kreu gjenocid në Kosovë. Ajo tha se Putini është Millosheviqi i ri, ku të dy i kanë duart e njoollura me gjak. “30 mijë ushtarë kanë luftuar krah me burrat në Ukrainë, nuk lodhen. Ato po sakrifikojnë jetën e tyre për një Ukrainë të lirë e të pavarur. Njëkohësisht Rusia i mban rob me qindra gra, edhe ato shtatzëna. Gratë keqtrajtohen e burgosen. Jetët e vajzave dhe grave në Ukrainë janë në rrezik, sidomos i atyre nën okupim”, - ka thënë Japarov. “Sot Putini është Millosheviqi i ri, të dy i kanë duart e njoollura me gjak”, - ka shtuar ajo.

“Në emër të të gjitha grave ukrainase dua të ju falënderoj për mirënjohjen, për trimërinë dhe rezistencën e grave të Ukrainës. Jam e sigurt që medalja presidenciale që i ndatë të gjitha grave të Ukrainës, që ju i përfaqësoni sot, do t’i inkurajojë nënat, gratë, mjeket, gazetaret dhe të gjitha gratë e Ukrainës për arritje të mëtejshme”, - ka shtuar ajo.

Kryeministri i Kosovës z. Albin Kurti, në Forumin Ndërkombëtar “Gratë, Paqja dhe Siguria”, ka thënë se populli i Kosovës u beson grave po aq sa burrave. Ai tha se kur bëhet fjalë për çështjet e

organizimin e këtij takimi të rëndësishëm, që ndodh në një kohë kur paqja, liria dhe siguria janë nën sulm në zemër të Europës.

Në konfliktet e sotme, më shumë se 70% e viktimave janë civilë, shumica prej tyre gra dhe fëmijë. Lufta, konflikti, terrorizmi dhe ekstremizmi i dhunshëm kanë pasojë të ndryshme dhe shkatërruese për gratë dhe vajzat. Përballë kësaj, gratë në të gjithë botën janë duke udhëhequr lëvizjet për paqe (Iran, Afganistan) dhe rindërtimin e komuniteteve. Ekzistojnë prova të forta që sugjerojnë se pjesëmarrja e grave në proceset e paqes, kontribuon në paqe më të gjatë dhe më elastike pas konfliktit. Për fat të keq, pavarësisht kësaj, gratë mbeten kryesisht të padukshme dhe të përjashtuara nga proceset dhe negociatat e paqes. Shpresoj që në të ardhmen të ketë një rritje të përfaqësimit të grave në proceset e paqes dhe sigurisë, si luftëtare apo misionare”.

Në vijim ajo dha përvojën e Forcave të Armatosura shqiptare në zbatimin e Barazisë Gjinore,

sigurisë, qytetarët e institucionet kanë caktuar si komandante Supreme, presidenten e vendit, Vjosa Osmani. Sipas Kurtit, gratë i përgjigjen thirrjeve të çdoditshme për paqe dhe siguri, sikur të jetë përpjekja e tyre jetësore, pasi sipas tij, gratë janë më të interesuara për politikën e paqes dhe sigurisë sepse edhe kërcënohen më së shumti nga mungesa e këtyre elementeve. “Nuk ka pasur ndonjë fazë që gratë s’janë angazhuar me thirrje e përpjekje për liri e paqe. Angazhimi i grave dhe vajzave në Kosovë s’ka mundur asnjëherë në shtet-ndërtim por nuk mungon as në funksionimin e shtetit tonë të përditshëm”.

Në forum e kanë marrë fjalën edhe shumë personalitete të tjera të politikës, shkencës e shoqërisë civile.

Më tej forumi ka vijuar me panele.

Kështu zëvendëshefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së, gjeneralmajor Manushaqe Shehu ka marrë pjesë në panelin “Gratë në Sektorin e Sigurisë: Sfidimi i stereotipeve gjinore në sektorin e sigurisë”, ku paneliste ishin: Mgr. Bc. Šárka Havránková - nënkryetare e INTERPOL-it, Komiteti Ekzekutiv i INTERPOL-it; LTC Laura L. Lyons - Këshilltare për Politikën e Mbrojtjes, Drejtorja e Operacioneve të Mbrojtjes; Komisionere gjeneral Catherine Bourdes - Ministria e Forcave të Armatosura të Republikës Franceze; Lt. Col. (res.) Avital Leibovich - drejtore e Komitetit Hebre Amerikan në Jerusalem; gjeneral Pamela McGaha - komandante e Shtabit të NATO-s në Sarajevë; gjeneral Irfete Spahiu - inspektore e Forcës së Sigurisë së Kosovës; kolonel Taibe Canolli - drejtore e Departamentit të Burimeve Njerëzore në Policinë e Kosovës; Arta Bilalli Zendeli - shefe e Delegacionit të Republikës së Maqedonisë së Veriut në Asamblenë Parlamentare të NATO-s, etj.

Gjeneralmajor Shehu, mbasi ka falënderuar presidenten e Kosovës për organizimin e shkëlqyer të këtij forumi dhe për ftesën adresuar Ministrin të Mbrojtjes z. Niko Peleshi, ndër të tjera u shpreh: “Jam thellësisht e nderuar dhe e privilegjuar që jam ndër mikpritësit e këtij edicioni të parë të Forumit të Grave, Paqes dhe Sigurisë. Në emër të Ministrin të Mbrojtjes të Shqipërisë, dëshiroj të përgëzoj për

ku rreth 14.76% e personelit ushtarak janë femra. Më pas ajo u ndal në Planin Kombëtar të Barazisë Gjinore dhe në Planin e Veprimit të Ministrisë së Mbrojtjes, hartuar në mbështetje të rezolutës 1325 të OKB-së “Gruaja, Paqja dhe Siguria”. Roli i femrës ushtarake është rritur ndjeshëm si në arsimim, trajnim, në promovim në detyra e gradë. Femrat ushtarake sot i gjen në misionet paqeruajtëse jashtë vendit, në përfaqësitë tona në NATO, atashe ushtarake, në kryerjen e detyrave operacionale e mbështetëse brenda vendit, të barabarta me kolegët e tyre burra. Në vijim ajo i njohu pjesëmarrësit në panel edhe me hartimin e dokumentit mjaft të rëndësishëm që lidhet me mbrojtjen e femrave ushtarake ndaj dhunës dhe ngacmimeve në pozicionin e punës, dokument i cili është përgatitur dy vite më parë, me asistencën e Programit të Kombeve të Bashkuara për Zhvillim në Shqipëri.

Në fund gjeneralmajor Shehu theksoi se të gjitha si gra jo vetëm në nivel kombëtar, por në nivel rajonal dhe global duhet të ngremë fuqishëm zërin që femrat ushtarake të jenë të vlerësuara dhe të meritojnë vendin që u takon.

Gjatë panelit, pjesëmarrësit ndanë me publikun histori suksesi dhe rëndësinë e pjesëmarrjes së gruas në sektorin e sigurisë. Panelistet inkurajuan pjesëmarrjet të shtuar të grave në sektorin e sigurisë dhe dhanë rekomandime për të zhdukur stereotipet gjinore në këtë sektor të rëndësishëm. Forumit Ndërkombëtar për Gratë, Paqen dhe Sigurinë, organizuar në Kosovë, i mbylli punimet duke dhënë mesazhe të fuqishme për zbatimin e rezolutës “Gruaja, Paqja dhe Siguria”.

isë. Më vjen mirë që kemi mbledhur gra e burra nga çdo kënd i botës. Përpjekja është të sigurohemi që sfidat me të cilat përballemi të tejkalohen”. 22 vite më parë, gratë vizionare dhe të guximshme bashkuan zërat e tyre për të krijuar rezolutën 1325, një akt historik që është gurthemel i asaj që njihet si agjenda për gratë për paqen dhe sigurinë. Ajo ka përmendur edhe diskriminimin e grave në vendet e botës, siç është Irani dhe jo vetëm.

Në këtë forum planifikohej të merrte pjesë edhe tashmë e ndjera, ish-Sekretarja Amerikane e Shtetit, Madeline Albright. Presidente Osmani u shpreh se: “Kishim menduar që zonja Albright do të ishte folësjë kryesore në këtë forum, kur e patëm planifikuar këtë forum, por fatkeqësisht ajo ndërroi jetë. Ajo do të mbetet figurë historike për Kosovën, për kontributin që ka dhënë për sigurinë, paqen dhe lirinë. Ajo ishte frymëzim për ne, zëri ynë kur nuk kishim zë.” Krahas

Histori mbi tunelizimin e zhvillimin e armës së tankeve

Fillimet e armës së tankeve

Arma e tankeve u krijua më 1 prill 1946. Formacioni i parë luftarak, bërthama e saj fillestare u bë kompania e parë e tankeve në Tiranë me 10 tanke, tri toga tankesh me nga 3 tanke secila dhe një tank i komandantit të kompanisë, në ditën e themelimit të armës së tankeve, më 1 prill 1946. Ishte ditë historike për një formacion luftarak që shënonte vetëm rritje sasiore e cilësore nga viti në vit, nga dekada në dekadë, deri sa arriti suksesin në vitin 1960, me formimin e Brigadës së Parë Tankiste në Zall Herr të Tiranës. Në vite, deri në vitin 1975, me formimin e 12 brigadave tankiste në Shkodër, Laç, Sauk të Tiranës, Vorë, Kavajë, Kolonjë e Lushnjës, Fier, Poshnje të Beratit, Korçë, Elbasan, Gjirokastrë dhe 6 batalione tankiste autonome të vendosur në drejtimet më të rëndësishme të vendit, për përdorimin me efikasitet të menjëhershëm në rast agresioni të mundshëm ndaj vendit tonë. Nga viti 1946 deri në vitin 1960 ushtria shqiptare u furnizua me tanke T-34 dhe u formua në reparte tankiste (batalione tankesh-bt) në Shkodër, Zall Herr të Tiranës, Elbasan, Berat, Gjirokastrë, regjiment tankesh në Korçë.

Pas viteve 1960 ushtria shqiptare u pajis me tanke T-54 (T-59), teknikë e re më e avancuar e kohës. Në vitin 1960 u formua e para brigadë tankesh (BrT), me tanke T-59 në Zall Herr të Tiranës me komandant brigade Abas Fejzo. Më pas, në vijimësi u krijuan brigada të tëra tankesh dhe një sasi e domosdoshme batalionesh tankesh në drejtimet më të rëndësishme të vendit. Vendosja e përqendrimit i formacioneve u bë në drejtimet më të rëndësishme të përdorimit të tankeve, sipas një plani strategjik të mirë përcaktuar në artin ushtarak popullor të kohës. Para drejtuesve tankistë në Ministrinë e Mbrojtjes, në njësitë, repartet, nënrepartet dhe efektivin tankist, dlinin detyra tepër të vështira që kërkonin mobilizim maksimal e sakrificë për realizimin me cilësi dhe shpejtësi të jashtëzakonshme. Drejtuesit dhe efektivit tankist e kanë nisur punën nga e para. Ata ishin vendosur në baraka e ndërtesa që siguronin me shumë vështirësi kushtet minimale për jetesë e stërvitje.

Mbi vendvendosjen dhe ndërtimin e tuneleve

Duhej një plan me detaje për punë në tri drejtime njëherësh, por duhej përcaktuar edhe kush ishte më e rëndësishme për të përqendruar më shumë forca. Drejtimi i parë dhe më kryesori, ndërtimi i tuneleve bazë toge i eksperimentuar, që plotëson kriteret më të favorshme për mbrojtje të teknikës së tankeve e të efektivit nga helmet gjatë veprimeve në tunel dhe dalje të menjëhershme për në detyrë. Realizimi i kësaj detyre kërkonte shpejtësi, saktësi, cilësi e forca më të shumta për plotësimin në kohë të detyrës për futjen sa më shpejt të tankeve në tunel, etj. Drejtimi i dytë, puna për ndërtimin sipas projekteve të miratuara të fjetinave të efektivit, plotësimi me të gjitha pajisjet e nevojshëm sipas standardeve të kohës. Ndërtimi i bllokut të kuzhinës dhe i mensës së efektivit me kapacitetin e nevojshëm dhe plotësimi me të gjitha elementët e nevojshëm. Ndërtimi i ndërtesave për zyra për kuadrot, klasave për mësim, sallat për edukim e argëtim, këndet për aktivitetet sportive e pajisja me të gjitha mjetet e nevojshme. Ndërtimi i objekteve higjieno-sanitare sipas projekteve pajisja e tyre me të gjitha elementet përkatëse. Projektet ishin të gatshme. Kërkohej korrektësi në zbatimin me fanatizëm të tyre. Drejtimi i tretë, ndërtimi i poligoneve dhe fushave të stërvitjes sipas standardeve dhe projekteve të ardhura nga instancat përkatëse. Sigurimi i bazës materiale për të gjitha llojet e stërvitjeve sipas programit vjetor të stërvitjes.

Projekt-programi iu nënshtrua diskutimit në efektivat e njësisve, reparteve e nënreparteve. U bë ndarja e grupeve të punës, ata që do punonin në tunelet e tankeve. Grupi që do punonte në ndërtimin e ndërtesave, të fjetinave, bllokut të mensë-kuzhinës, ndërtesave për zyra etj. Grupi për qendrat e stërvitjeve etj. Për të gjitha objektet u bënë grafikët e punës, ditore, javore, mujore dhe analizat në fund të ditës, javës, muajit etj.

Vendvendosja e objekteve u studiua me hollësi nga specialistë të fushave të tyre. Në vendvendosjen e ndërtimin e tuneleve përveç xhenierëve morën pjesë dhe specialistë të taktikës së tankeve. Vendi i ndërtimit të tunelit caktohej nga specialisti i taktikës së tankeve në bazë të normave të kohës së afrimit e zënies së vijës së hapjes nga toga e tankeve. Mbasi u bënte disa herë lëvizjen e afrimit për në vijat e hapjes me 3 tanke jepte mendimin ku do ndërtohej tuneli i togës së tankeve. Komandant e njësisë dhe reparteve bindeshin se puna përgatitore squaruese, bindëse e organizuese ia kishte arritur qëllimit, fillonte puna.

Myfit Metani, veteran i armës së tankeve shqiptare

Arma e tankeve kishte kuadro të përgatitur

Fillimisht kam qenë në Poshnje të Beratit. Punonim me tri turne. Çdo turn hapte 2 m tunel me përmasat e kërkuara, d.m.th. tuneli i filluar ecte në thellësi 6 m në ditë. Me një ritëm të tillë, kur nuk mungonte baza materiale, toga e tankeve për 2-3 muaj mund të futej në tunel të mbaruar me të gjithë elementet që kërkohehin për të. Edhe në batalionin e tankeve të Marikajt (BrT e Vorës) me atë ritëm punohej. Në të gjitha njësitë, repartet e nënrepartet tankiste ndiqej e njëjta rrugë për të përcaktuar vendin e ndërtimit të tuneleve të tankeve. Kur koha nga tuneli për afrimin te vija e hapjes nuk realizohej për arsye objektive (distanca më e madhe se shpejtësia e mundshme e tankeve), bëhej afrimi i tunelizimit të tyre për ta zënë në kohë vijën e hapjes së tankeve për t'u futur në kohën e duhur në luftim. Fillimisht tunelet u bënë me bazë kompanie, por për eliminim e disa vështirësive të gazrave helmues të shumta gjatë ndezjes së tankeve e kohës më të madhe për daljen nga tunelet të kompanisë u pa më e përshtatshme ndërtimi bazë toge i tuneleve që evitonte mangësitë e përmendura më sipër. Detyrat për realizimin e objektivave të vështira e të shumta kërkonin personel të përgatitur për marrjen e vendimeve të sakta e realizimin në kohë të planit të përcaktuar për ndërtimin e njësisve e reparteve model në shkallë ushtrie me kushte për jetesë e stërvitje. Në krye të përfaqësuesve të tankeve në Shtabin e Përgjithshëm të Ushtrisë, në njësitë e repartet tankiste u vunë kuadro të përgatitur si Abas Fejzo, Adnan Qatipi, Lym Keta, Loni Kristo, Faik Paja, Petref Kalemi, Estref Musabelliu, Demo Liço, Petrit Mançe, Vangjo Monosopi, Aleko Koka, Dino Brati, Dhimitër Mitrushi, Qani Spahiu, Jani Prifti dhe një plejadë e tërë e tankistëve që bënë historinë e ndritur të saj. Ndërtuan njësi e reparte model në të gjithë Shqipërinë për një kohë rekord me të gjitha kushtet për jetesë e stërvitje.

Eliminimi i lagështirës në tunele

Tunelet e tankeve fillimisht kishin lagështirë. Nuk ishte bërë hidro-izolimi gjatë veshjes me beton në tavane e pjesët anësore të tyre. Lagështira dëmton mjetet e vrojimit, qitjes e sistemin elektrik. Në shkurt 1973, në BrT të Korçës erdhi një ekip kontrolli nga Ministria e Mbrojtjes.

Unë, si shefi i shtabit të BrT midis të tjerave ngrita dhe problemin e ekzistencës së lagështirës në tavane, në pjesët anësore e në brendësi të tuneleve të tankeve. Përgjigja ishte: “të bëhet ndërhyrje e menjëhershme për largimin e lagështirës”. Më pas, grupe specialistësh ndërhyjnë në të gjitha njësitë e repartet tankiste. Tunelet e tankeve në sipërfaqet e tavaneve dhe në pjesët anësore u veshën me fibra plastike kundër lagështirës. Ujërat që kulonin nga sipër betonit në pjesët anësore përfundonin në kanalet anësore poshtë dyshemesë dhe përfundonin jashtë e larg tuneleve të tankeve. Në skapamentot e daljes së gazrave u montuan tuba vijues të varur në murin anësor me zgjatim deri jashtë tunelit. Kur shoferët e togës së tankeve futeshin në tanke të vendi i tyre e ndiznin motorin, gazrat helmues fillestarë, nëpërmjet tubacionit në murin anësor, dlinin jashtë tunelit. Evitohej ndikimi i tyre në momentin fillestar. Më tej shoferi i tankut të fillimit i veshur me kundërgaz fillimisht shkëpuste tubin nga skapamentoja e tankut, nxirrte tankun te hyrja, merrte anëtarët e tjerë të ekuipazhit dhe rreshtojë në vendin e vet në kolonë. Edhe dy shoferët e tankeve të tjerë bënin, sipas radhës, të njëjtat veprime e plotësonin kolonën. Pas këtyre veprimeve fillonte lëvizja e afrimit me shpejtësi për në vijën e hapjes për luftim. Në situatë të ndërlikuar, tanket që dlinin nga tuneli sipas radhës nuk ndalonin, por pas marrjes së pjesëtarëve të tjerë të ekuipazhit, te hyrja e tunelit vazhdonin lëvizjen drejt vijës së hapjes. Kolona plotësohej gjatë lëvizjes, duke marrë edhe masat e sigurimit gjatë afrimit.

Për mirëmbajtjen e teknikës së tankeve tregojë një përkujdesje e veçantë. Çdo të sh-tunë të javës, në bazë të një plani mujor e vjetor të mirë studiuar, i bëhej shërbimi teknikës së tankeve nga ekuipazhet e tankeve me detyra të specifikuar për çdo anëtar të ekuipazhit, nën drejtimin e komandave e shtabeve të njësisve, reparteve e nënreparteve të tankeve.

Habia e gjeneralit turk

Në vitin 1993, shefi i Shtabit të Përgjithshëm të ushtrisë turke, Doan Gyresh bëri një vizitë në BrT të Laçit. Midis të tjerave në këtë vizitë ai shoqërohej edhe nga tekniku i brigadës së tankeve Fredi Hyra, që e njihte gjuhën turke se kishte mbaruar një kurs specializimi në Turqi. Gjenerali Gyresh u surprizua me vendosjen e tankeve në tunel në bazë toge tankesh, që siguronin daljen e shpejtë e kundërveprim të menjëhershëm, mirëmbajtjen e tyre, estetikën e ambientit brenda tuneleve, masat e sigurimit etj. Ai vendosi dorën me dorashkë të bardhë në brendësi midis rrotave mbështetëse dhe kur e hoqi prej andej, dorashka ruante atë pastërti të fillimit. Më tej, kur pa kompletin e municionit të vendosur nëpër vendet e tyre në tank pyeti teknik Fredin:

- Kështu i keni vendosur, pajisur e kompletuar me municionin luftarak të gjitha njësitë e repartet tankiste?

- Po, e njëjta rregullsi e përgjithshme kudo në tanke, përgjigjet teknik Fredi.

Ushtaraku më i lartë i ushtrisë turke i shtrëngoi dorën teknik Fredit dhe i thotë: “Ju jeni të pamposhtshëm”. Me këto përshtypje mbresëlënëse largohet gjenerali Gyresh nga BrT e Laçit për armën e tankeve në të gjithë Shqipërinë.

Luan Malaj, skënderbegasi me gjurmë të arta në publicistikë

Luan Malaj e nisi jetën e tij në qytetin e Vlorës, më 3 shtator 1951.

Në gusht 1965, filloi studimet në shkollën e mesme ushtarake “Skënderbej” dhe në shtator 1968 në Universitetin e Tiranës, në Fakultetin Histori-Filologji, dega Gjuhë-Letërsi.

U titullua oficer, më 25 dhjetor 1972. Për më se 24 vjet, shërbeu në radhët e Ushtrisë Shqiptare, nga Porto Palermo e Himarës në Ministrinë e Mbrojtjes, si komisar kompanie, instruktor i propagandës e kulturës, redaktor i botimeve ushtarake e artistike dhe gazetar i shtypit ushtarak. Ka dalë në rezervë me gradën e nënkolonelit.

Interesi i tij për krijimtari në fushën e letërsisë nisi qysh në shkollën e mesme, ndërsa botimet e para në gjininë e poezisë e të publicistikës i përkasin viteve studentore 1968-1972. Përmbledhja e tij e vetme poetike “Nga brigjet e mia” i përket vitit 1980, por krijimtaria e tij letrare e artistike gati gjysmëshekullorë përfsihin një sasi të konsiderueshme ciklesh poetike, poemash, skicash, tregimesh, recensionesh, artikujsh kritikë e publicistikë të botuara në organet e shtypit ushtarak e atij kombëtar, si në gazetën “Luftë-tari”, “Zëri i Rinisë”, “Drita” etj., revistat “10 Korriku”, “Ushtria”, “Nëntori”, në përmbledhje me autorë të ndryshëm etj. Në tërë këtë veprimtari të gjatë letrare vëmendja e kujdesi i tij është përqendruar, jo te sasia e krijimeve apo e librave të botuar, por në radhë të parë te serioziteti i një komunikimi letrar me interes për lexuesin dhe te kujdesi për të krijuar një lloj individualiteti të tij artistik, duke i njohur plotësisht lexuesit të drejtën për ta gjykuar. Ndiheja e tij në fushën e letrave është pasuruar edhe me disa përpjekje të mira në fushën e përkthimit. Mbajnë emrin e tij, si përkthyes nga italishtja, librat “Arti i Luftës” i Sun Xu-së, “Mbi Luftën” i Klauzeviçit, “Shkretëtira e Tartarëve”, i Dino Buzatit (për revistën “Ushtria”) dhe libri me kujtime “Lufta ime më e gjatë”, i mjekut ushtarak italian, ish-togerit Franko Benanti. Gjatë periudhës së shërbimit në SHBU-së mbajnë firmën e tij si redaktor një sasi librash të botuar në poezi, prozë, publicistikë etj., nga autorë vendas dhe të huaj. Aktualisht ka në duar, të gatshëm për botim, dy libra poetikë, të cilët janë fryt i një krijimtarie poetike mbi 40-vjeçare. Prej më shumë se dy dekadash jeton familjarisht në Itali.

PËRFORCOHET PRANIA NGA DETI I ZI NË DETIN BALTIK

Përshtati: MIMOZA GOLIKJA

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg priti kryeministrin rumun Nicolae Ciucă në selinë e NATO-s, më 26 tetor 2022, për të trajtuar luftën e agresionit të Rusisë në Ukrainë dhe implikimet për sigurinë në rajonin e Detit të Zi. Z. Stoltenberg theksoi se NATO po përforcon praninë e saj nga Deti i Zi në Detin Baltik, duke përfshirë avionët luftarakë nga Kanadaja dhe mijëra trupa franceze, belge, holandeze dhe amerikane. “Thëksova se kjo dërgon një mesazh të qartë se NATO është e gatshme të mbrojë Rumaninë dhe të gjithë aleatët e tjerë”, - tha Shefi i NATO-s. Duke adresuar pretendimet e Moskës se Ukraina po përgatitet të përdorë një “bombë të pistë” radiologjike në territorin e saj, Sekretari i Përgjithshëm e përshkroi atë si “absurde”, duke shtuar se “Aleatët e hedhin poshtë këtë akuzë të rreme dhe Rusia nuk duhet të përdorë pretekste të rreme për të përshkallëzuar lufta edhe më tej”. Ai e bëri të qartë se NATO nuk do të frikësohet apo pengohet të mbështesë të drejtën e Ukrainës për vetëmbrojtje, për aq kohë sa duhet. Ai tha gjithashtu se lufta e Rusisë ndaj Ukrainës ka kthyer pjesë të Detit të Zi në një zonë lufte dhe i kërkoi Rusisë të rinovojë marrëveshjen e grurit të OKB-së të ndërmjetësuar nga Turqia, në mënyrë që ushqimi të vazhdojë të arrijë tek ata në nevojë.

Sekretari i Përgjithshëm falënderoi Rumaninë për kontributet e rëndësishme që ajo jep për sigurinë tonë të përbashkët në këtë kohë të rëndësishme. Rumania investon 2% të PBB-së në mbrojtje, pret një nga grupet e reja luftarake shumëkombëshe të NATO-s, të krijuar pas pushtimit rus të Ukrainës në shkurt, si dhe një vend kyç për mbrojtjen raketore balistike të NATO-s. Takimi i ardhshëm i ministrave të Jashtëm të NATO-s do të zhvillohet në kryeqytetin rumun Bukuresht muajin e ardhshëm.

Rumania aleate shumë e vlerësuar e NATO-s

Rumania është një aleate shumë e vlerësuar, tha në konferencën e përbashkët të shtypit Sekretari i Përgjithshëm të NATO-s, Stoltenberg, që mbajti me Kryeministrin e Rumanisë, Nicolae Ciucă, pas takimit në selinë e NATO-s. “Ju i njihni këto shtabe, e njihni shumë mirë NATO-n, por është gjithmonë kënaqësi të takohem me ju dhe të diskutojmë dhe adresojmë sfidat e sigurisë me të cilat përballemi së bashku në Aleancën tonë. Rumania është një aleate shumë e vlerësuar dhe unë e vlerësoj shumë kontributin e rëndësishëm që ju jepni për sigurinë tonë të përbashkët në këtë kohë kyçe. Rumania pret një nga grupet e reja të betejës të NATO-s në rajonin e Detit të Zi, udhëheq me shembull për shpenzimet e mbrojtjes dhe Rumania është një vend kyç për mbrojtjen e raketave balistike të NATO-s. Unë mirëpres gjithashtu udhëheqjen tuaj diplomatike për të forcuar NATO-n, përfshirë pritjen e takimit të ministrave të Jashtëm të NATO-s në Bukuresht muajin e ardhshëm”, - tha Stoltenberg.

“Ne trajtuam luftën brutale të agresionit të Rusisë kundër Ukrainës. Presidenti Putin po dështon në fushën e betejës. Ai po përgjigjet me më shumë sulme pa dallim ndaj qyteteve të Ukrainës, kundër civilëve dhe kundër infrastrukturës kritike, me retorikë të rrezikshme bërthamore. Ne kemi parë gjithashtu Rusinë të akuzojë Ukrainën se po përgatitet të përdorë një “bombë të pistë” radiologjike. Kjo është absurde. Aleatët e hedhin poshtë këtë akuzë të rreme. Rusia nuk duhet të përdorë pretekste të rreme për të përshkallëzuar më tej luftën. NATO nuk do të frikësohet apo pengohet të mbështesë të drejtën e Ukrainës për vetëmbrojtje, për aq kohë sa duhet”, - theksoi shefi i NATO-s. Çdo javë, forcat e Ukrainës po forcohen dhe po pajisen më mirë. “Në të njëjtën kohë, ne vazhdojmë të forcojmë mbrojtjen tonë.

Situata në rajonin e Detit të Zi, rëndësi jetike dhe strategjike

NATO e gatshme të mbrojë Rumaninë dhe aleatët e tjerë

Ne po përforcojmë praninë e NATO-s nga Deti i Zi në Detin Baltik. Avionët luftarakë nga Kanadaja ndihmojnë për të mbajtur qiellin tuaj të sigurt dhe mijëra trupa franceze, holandeze, belge dhe amerikane janë në Rumania për të penguar agresionin. Këto vendosje dërgojnë një mesazh të qartë: NATO është gati të mbrojë Rumaninë dhe të gjithë aleatët e tjerë”, - tha Stoltenberg.

“Sot trajtuam situatën në rajonin e Detit të Zi, i cili është me rëndësi jetike strategjike për NATO-n. Tre aleatë janë shtete bregdetare, siç janë partnerët tanë të ngushtë Ukraina dhe Gjeorgjia. Lufta e Rusisë i ka kthyer pjesë të Detit të Zi në një zonë lufte. Raketat e lëshuara nga luftanijet ruse në Detin e Zi kanë goditur qytetet e Ukrainës dhe për muaj të tërë, forcat ruse bllokuan portet e Ukrainës, duke shkaktuar krizën më të keqe globale të ushqimit në vite. Ne i bëjmë thirrje Rusisë të rinovojë marrëveshjen e grurit të OKB-së të ndërmjetësuar nga Turqia dhe të sigurojë furnizimin e vazhdueshëm me ushqim për ata që kanë më shumë nevojë”, - tha Stoltenberg dhe falënderoi përsëri për kontributet e shumta të Rumanisë në NATO. “Mezi pres të jem në Bukuresht pas vetëm disa javësh”, - tha ai.

Të gatshëm të mbështesim Ukrainën për aq kohë sa do të duhet

“Luftërat janë nga natyra të paparashikueshme, - tha Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg, - por ajo që kemi parë gjatë javëve dhe muajve të fundit është në fakt se ukrainasit kanë bërë përfitime të konsiderueshme. Ata kanë qenë në gjendje që para së gjithash të zmbarsin forcat pushtuese ruse nga veriu, nga territori përreth Kievit dhe më pas të ndalojnë ofensivën ruse në Donbass, dhe në fakt më pas të shtyjnë forcat, të çlirojnë territorin në Kharkiv dhe në Donbass dhe gjithashtu tani në jug. Dhe ky është sigurisht një shembull i shkëlqyeshëm i trimërisë, guximit të Forcave të Armatosura të Ukrainës, dhe ne u kushtojmë shumë respekt atyre, popullit të Ukrainës, udhëheqjes politike në Ukrainë dhe forcave të tyre të armatosura. Por sigurisht, mbështetja nga aleatët dhe partnerët e NATO-s kanë qenë gjithashtu jetike për progresin, sukseset që kemi parë që ukrainasit kanë mundur të bëjnë gjatë javëve apo muajve të fundit”, - tha ai, teksa u përgjigj se si do të evoluojë lufta në Ukrainë në të ardhmen e afërt dhe nëse ajo do të ketë përfunduar deri në fund të vitit të ardhshëm. Stoltenberg tha se lufta nuk filloi në shkurt të këtij viti, por në vitin 2014. Ishte kur presidenti Putin aneksoi ilegalisht Krimenë dhe filloi të kontrollonte pjesën lindore të Donbasit. “Ajo që

ndodhi në shkurt ishte një përshkallëzim i plotë, një luftë në shkallë të gjerë, një luftë agresioni nga Rusia kundër Ukrainës. Nuk do të spekuloj se sa do të zgjasë lufta. Unë do të them vetëm dy gjëra, dhe njëra është se ne jemi të gatshëm të mbështesim Ukrainën për aq kohë sa të duhet. Nuk mund të lejojmë që presidenti Putin të fitojë. Kjo do të ishte një fatkeqësi, një tragjedi për ukrainasit, por gjithashtu do të na bënte ne, aleatët e NATO-s, më të prekshëm. Sepse atëherë mësimi i mësuar nga Ukraina për Presidentin Putin është se ai mund t'i arrijë qëllimet e tij duke përdorur forcën ushtarake. Dhe ky do të jetë një mësim i nxjerrë jo vetëm për të, por edhe për liderë të tjerë autoritarë në mbarë botën.

“Mesazhi i dytë, - tha ai, - është se shumica e luftërave përfundojnë në tryezën e negociatave dhe në të njëjtën kohë, ne e dimë se ajo që mund të arrijë Ukraina në tryezën e bisedimeve varet tërësisht nga forca në fushën e betejës. Pra, ne duhet të forcojmë dorën e tyre në tryezën e negociatave, duke ofruar mbështetje ushtarake. Dhe kjo është pikërisht ajo që po bëjnë aleatët e NATO-s, për të maksimizuar gjasat për një rezultat që është i pranueshëm për Ukrainën dhe për të minimizuar kohën para se të arrijmë atje. Për shkak se sa më e fortë të jetë Ukraina në fushën e betejës, aq më shumë ka gjasë që ne të kemi një zgjidhje politike që siguron që Ukraina të mbizotërojë si një komb sovran i pavarur në Europë”.

NATO nuk do të rijë duarkryq nëse ka presione ndaj Finlandës dhe Suedisë

Lidhur me anëtarësimin e Finlandës dhe Suedisë në Aleancë, duke marrë parasysh “vonesën e anëtarësimit” në kontekstin “e kundërshtimeve të Hungarisë”, Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s tha se: “të gjithë aleatët e NATO-s, të 30 aleatët e NATO-s morën një vendim historik në qershor të këtij viti në Samitin e Madridit për të ftuar Finlandën dhe Suedinë të bëhen aleatë të NATO-s dhe më pas ne nënshkruam protokollet e anëtarësimit, të 30 aleatët e NATO-s. Por ndërkohë janë 28 aleatë që e kanë ratifikuar tashmë Protokollin e Anëtarësimit. Deri më tani, ky ka qenë procesi më i shpejtë i anëtarësimit në historinë moderne të NATO-s, - tha ai, - pasi ka vetëm disa javë, që nga maji kur Finlanda dhe Suedia kërkuar, u ftuan dhe aplikuan, për anëtarësim dhe deri sa u nënshkrua Protokollin e Anëtarësimit. Tashmë 28 vende kanë ratifikuar në parlamentet kombëtare, dhe së fundmi Hungaria e bëri të qartë se ratifikimi është në agjendën e parlamentit këtë vjeshtë”. Lidhur me qëndrimin e Turqisë

Stoltenberg tha se e mirëpret që Finlanda, Suedia dhe Turqia po punojnë së bashku për të zbatuar memorandumun e përbashkët për të cilin ranë dakord në margjinat e Samitit të Madridit, për të rritur përpjekjet për të luftuar terrorizmin ndërkombëtar. “Suedia e ka bërë të qartë se nuk ka kufizime për eksportet e armëve në Turqi. Dhe ata kanë krijuar atë që ne e quajmë një mekanizëm të përhershëm, një mënyrë për të punuar edhe më ngushtë së bashku në shkëmbimin e informacionit, në inteligjencën për të mbështetur përpjekjet për të luftuar terrorizmin ndërkombëtar. Kështu që kam besim se të gjithë aleatët do ta ratifikojnë Protokollin e Anëtarësimit”. Ai tha se e mirëpret faktin që Finlanda dhe Suedia janë në kontakt të ngushtë me Turqinë. “Kryeministri suedez ishte këtu së fundmi. Sigurisht që kemi diskutuar për procesin e anëtarësimit dhe ai do të shkojë në Turqi për t'u takuar me Presidentin Erdogan. Pra, ne jemi në kontakt të ngushtë me Finlandën dhe Suedinë dhe gjithashtu sigurisht në kontakt të ngushtë në të gjitha nivelet me aleatin tonë të ngushtë, Turqinë. Më pas, ajo që thashë dhe është ende mesazhi im është se Finlanda dhe Suedia tani janë në një vend shumë të ndryshëm nga përpara se të aplikonin. Sepse ajo që kemi parë që atëherë, është se aleatët kanë lëshuar garanci sigurie për Finlandën dhe Suedinë si pjesë e të gjithë procesit të pranimit. Ne kemi më shumë prani të NATO-s në rajonin e Baltikut, në rajonin rreth Finlandës dhe Suedisë. Finlanda dhe Suedia marrin pjesë në aktivitetet civile, ushtarake të NATO-s”. Jens Stoltenberg theksoi se dhe nëse do të kishte ndonjë lloj presioni kundër Finlandës dhe Suedisë, është e paimagjinueshme që aleatët e NATO-s të qëndrojnë duarkryq dhe të mos reagojnë. “Ne do të reagojmë nëse ka ndonjë lloj presioni ndaj Finlandës dhe Suedisë”.

Gjithashtu lidhur me mënyrën se si ka reaguar qeveria turke ndaj qeverisë së re në Suedi, me qasjen e tyre për të arritur një mirëkuptim për anëtarësi-

min në NATO, Stoltenberg tha se ka mbështetje të gjerë politike në Suedi për t'u bërë aleat i NATO-s dhe se vendimi i parlamentit suedez kishte një shumicë dërrmuese në mbështetje të aplikimit për anëtarësim, qeveria e mëparshme dhe ajo aktuale, janë shumë të përkushtuara për zbatimin e marrëveshjes tregalëshe që u arrit midis Turqisë, Finlandës dhe Suedisë, në Samitin e NATO-s. “Unë mirëpres mesazhin shumë të qartë nga kryeministri Ulf Kristersson dhe qeveria e re për të punuar shumë në zbatimin e marrëveshjes dhe për të siguruar që të ketë ratifikimin nga të gjithë aleatët sa më shpejt të jetë e mundur. Unë mirëpres kontaktin e ngushtë midis Stokholmit dhe Ankarasë, Presidentit Erdogan dhe Kryeministrit Kristersson”, - tha ai. “Unë e di gjithashtu se Suedia është në nivele të ndryshme diplomatike dhe politike në kontakt të ngushtë me Turqinë. Pra, kjo, natyrisht, mbështetet vetëm nga unë. Në një të ardhme të afërt do të shkoj vetë në Turqi. Dhe ne e bëjmë këtë për të siguruar që sa më shpejt të jetë e mundur 30 aleatë do të kenë ratifikuar Protokollin e Anëtarësimit, duke i mundësuar Finlandës dhe Suedisë të bëhen anëtarë të plotë të Aleancës”, - tha Stoltenberg.

Ndërsa nga ana e tij kryeministri rumun lidhur me zvarritjen e procesit të miratimit të Finlandës dhe Suedisë, tha se: “Rumania e ka kuptuar që në fillim rëndësinë e Suedisë dhe Finlandës për t'u bërë anëtare e Aleancës dhe ne vlerësojmë që në fillim se sa më shumë aftësi sjellin ato brenda Aleancës, pra, ne e ratifikojmë marrëveshjen që në fillim të procesit”, por ai tha se konkretisht, nuk kanë diskutuar me shtetin fqinj Hungarinë për të sqaruar se si mund ta mbështesin këtë vendim. “Por ne jemi gjithmonë duke diskutuar me Sekretarin e Përgjithshëm, me Selinë e NATO-s dhe nëse është e nevojshme, jemi të hapur për të qenë pjesë e këtij procesi”, - tha ai duke iu përgjigjur interesimit të gazetarëve.

NATO dhe Rumania bashkojnë forcat për të trajnuar ndihmësmjekët ukrainas

Qendra e Koordinimit të Reagimit ndaj Fatkeqësive Euro-Atlantike e NATO-s dhe Rumania nënshkruan një marrëveshje bashkëpunimi, më 24 tetor 2022, për të ofruar trajnime paramedikale për reaguesit e parë ukrainas. Ky trajnim do të ndihmojë në rritjen e kapaciteteve të sistemit mjekësor të Ukrainës në mes të luftës së agresionit të Rusisë, një situatë e përkeqësuar nga fillimi i kushteve të dimrit dhe sfidat e vazhdueshme të paraqitura nga pandemia COVID-19. Ai do të dorëzohet në Rumania nga Departamenti i Situatave Emergjente pranë Ministrisë së Brendshme të Rumanisë. Rumania dhe Qendra Euro-Atlantike e Koordinimit të Reagimit ndaj Fatkeqësive të NATO-s, nëpërmjet Fondit të Mirëbesimit për Reagimin Pandemik, do të financojnë ofrimin e trajnimeve dhe mbështetjes logjistike. Në selinë e NATO-s u mbajt një ceremoni për të shënuar nënshkrimin e marrëveshjes, ku morën pjesë Sekretari i Shtetit i Ministrisë së Brendshme të Rumanisë, dr. Raed Arafat; Përfaqësuesi i Përhershëm i Rumanisë në NATO, Ambasadori Dan Neculăescu dhe z. Tim Lannan, shef i Qendrës Euro-Atlantike të Koordinimit të Reagimit ndaj Fatkeqësive. Fondi i Mirëbesimit për Reagimin Pandemik u krijua, më 2022, për t'iu përgjigjur pandemisë COVID-19. Tani ai po ofron mbështetje të menjëhershme humanitare për Ukrainën, duke përfshirë shpërndarjen e pajisjeve mjekësore, furnizimeve dhe mbështetjes arsimore në fusha si trajnimi paramjekësor. E gjithë kjo ndihmon për të përmirësuar gatishmërinë dhe qëndrueshmërinë e sistemit kombëtar të kujdesit shëndetësor të Ukrainës.

ALEANCA DO TË SIGUROJË DHE MBROJË ÇDO PËLLËMBË TË TERRITORIT ALEAT

Jens Stoltenberg nga bordi i "USS George H.W. Bush": Forca e NATO-s pengon konfliktin

Aeroplanmbajtësja përfshin mbi 80 avionë, 14 anije dhe rreth 6000 personel nga 24 aleatë dhe partnerë të NATO-s

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg vizitoi aeroplanmbajtësen e marinës amerikane "USS George H.W. Bush" në detin Adriatik, më 25 tetor 2022. Aeroplanmbajtësja "George H.W. Bush" aktualisht drejton një grup sulmesh ajrore nën komandën e NATO-s, të cilin Stoltenberg e quajti "një demonstrim i aftësisë dhe përkushtimit të SHBA-së ndaj Aleancës". Ai shtoi se ky transportues dërgon një mesazh të fuqishëm të parandalimit aleat çdo ditë.

"USS George H.W. Bush" aktualisht po udhëheq "Neptun Strike 2022", një dislokim i NATO-s që teston gatishmërinë për të penguar dhe mbrojtur në të gjithë zonën euro-atlantike. Ai përfshin mbi 80 avionë, 14 anije dhe rreth 6 000 personel nga 24 aleatë dhe partnerë të NATO-s,

duke përfshirë Finlandën dhe Suedinë. Sekretari i Përgjithshëm e quajti këtë një shembull të përsosur të lidhjes transatlantike, Europa dhe Amerika e Veriut që punojnë së bashku në NATO. Ai tha se: "dislokimi dëshmon aftësinë tonë për të përforcuar me shpejtësi aleatët tanë dhe për të projektuar fuqinë në të gjithë Aleancën". Stoltenberg shtoi se forca e NATO-s ndihmon për të parandaluar çdo llogaritje të gabuar duke dërguar një mesazh të qartë: "NATO do të sigurojë dhe mbrojë çdo pëllëmbë të territorit aleat".

Sekretari i Përgjithshëm adresoi gjithashtu pretendimet e fundit nga Moskë se Ukraina po përgatitet të përdorë një "bombë të pistë" radiologjike në territorin e saj, duke theksuar se Aleatët e NATO-s e hedhin poshtë këtë pretendim transparent të rremë. Ai tha se Rusia nuk duhet të përdorë pretekste të rreme për përshkallëzim të mëtejshëm. Ai më tej dënoi mbështetjen ushtarake të Iranit për përpjekjet e luftës ruse, duke thënë se asnjë vend nuk duhet të ndihmojë agresorin në një luftë të paligjshme dhe përshëndeti sanksionet që aleatët dhe Bashkimi Europian po zbatojnë ndaj Teheranit.

Gjatë vizitës së tij, Stoltenberg iu drejtua ekuipazhit të anijes dhe takoi marinarët dhe pilotët, duke i falënderuar të gjithë për shërbimin dhe përkushtimin e tyre. Ai u takua gjithashtu me udhëheqës të lartë ushtarakë përfshirë admiralin Stuart Munsch, Komandant i Komandës së Forcave të Përbashkëta Aleate në Napoli dhe Komandant i Forcave Detare të SHBA-së për Europë-Afrikë; zëvendës admiralit Thomas Ishee, komandanti i Forcave Goditëse dhe Mbështetëse Detare të NATO-s dhe komandanti i Flotës së Gjashtë të SHBA-së; kundëradmirali James Morley, zëvendës komandant i Forcave Goditëse dhe Mbështetëse Detare të NATO-s; kundëradmirali Dennis Velez, komandanti i Grupit të Dhjetë të Goditjes së Transportuesit dhe Grupit të Goditjes së Transportuesit "George H. W. Bush" dhe kapiteni David-Tavis Pollard, oficer komandues i transportuesit.

Rusia nuk duhet të përdorë pretekste të rreme për përshkallëzim të mëtejshëm

Konferencë për shtyp nga Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg në bordin e Aeroplanmbajtësjes së Marinës amerikane "USS George H.W. Bush"

"Është një kënaqësi e madhe të jesh në bordin e "USS George H.W. Bush"! Admirali Munsch, zëvendës admiralit Ishee, kundëradmirali Velez, kapiten Pollard,

Është e mrekullueshme t'ju shoh të gjithëve këtu dhe të jemi në këtë aeroplanmbajtëse mbresëlënëse. Faleminderit të gjithë juve dhe ekuipazhit që na pritët sot!

Kjo është një anije mbresëlënëse dhe ajo drejton një grup mbresëlënës sulmues transportues, aktualisht nën komandën e NATO-s. Një demonstrim i aftësisë dhe përkushtimit të SHBA-së ndaj Aleancës. Ky transportues dërgon çdo ditë një mesazh të fuqishëm të parandalimit të Aleatëve. Ai i mban rrugët tona detare të hapura dhe të sigurta dhe kontribuon në rritjen e vigjilencës së NATO-s nga Baltiku në Mesdhe dhe Detin e Zi. Vitet e fundit, ai ka qenë gjithashtu pjesë e luftës sonë kritike kundër ISIS-it në Irak dhe Siri.

Ky transportues tani drejton "Neptune Strike 2022". Ky dislokim i NATO-s

përfshin: mbi 80 avionë, 14 anije, dhe rreth 6 000 personel, nga 24 aleatë dhe partnerë të NATO-s, duke përfshirë Finlandën dhe Suedinë. "Neptun Strike" teston gatishmërinë tonë për të penguar dhe mbrojtur në të gjithë zonën Euro-Atlantike. Vetëm pak ditë më parë, F-18 të marinës amerikane fluturuan nga ky aeroplan për në Lituanë. Duke punuar së bashku me aleatët tanë Francën, Letoninë dhe Hungarinë gjatë rrugës. Javën e kaluar, F-18-at tuaj iu bashkuan avionëve luftarakë kanadezë për patrullime mbi Rumani që u mbushën me karburant në ajër nga një avion holandez cisternë. Pra, ky ushtrim është një shembull i përsosur i lidhjes transatlantike.

Europa dhe Amerika e Veriut punojnë së bashku në NATO. Kjo demonstron aftësinë tonë për të përforcuar me shpejtësi aleatët tanë dhe projektin fuqinë në të gjithë Aleancën. NATO është një aleancë mbrojtëse. Parandalimi ynë parandalon konfliktin dhe ruan paqen. Forca jonë ndihmon për të parandaluar çdo llogaritje të gabuar duke dërguar një mesazh të qartë: NATO do të sigurojë dhe mbrojë çdo centimetër të

territorit aleat.

Për Ukrainën: "Lufta brutale e Rusisë dhe lufta ilegale është në një moment kyç."

Presidenti Putin po i përgjigjet dëshimeve të tij në fushën e betejës me më shumë agresion. Sulme ndaj civilëve, ndaj infrastrukturës civile të energjisë dhe sulme me dronë dhe raketa në zonat e banuara. Rusia tani pretendon në mënyrë të rreme se Ukraina po përgatitet të përdorë një "bombë të pistë" radiologjike në territorin e saj. Aleatët e NATO-s e hedhin poshtë këtë pretendim të rremë transparent. Rusia shpesh akuzon të tjerët për atë që ata synojnë të bëjnë vetë. Këtë model e kemi parë edhe më parë nga Siria në Ukrainë. Rusia nuk duhet të përdorë pretekste të rreme për përshkallëzim të mëtejshëm. Bota po shikon nga afër. Në ditët e fundit, ne kemi parë gjithashtu që Irani të ofrojë mbështetje ushtarake për përpjekjet e luftës ruse. Kjo është e papranueshme. Asnjë vend nuk duhet të ndihmojë agresorin në një luftë të paligjshme. Kështu që unë mirëpres që aleatët dhe Bashkimi Europian po zbatojnë sanksione të forta ndaj Teheranit. NATO nuk është palë në luftën në Ukrainë. Por ne do të vazhdojmë të mbështesim të drejtën e tyre themelore për vetëmbrojtje, për aq kohë sa duhet.

Më lejoni ta mbyll duke falënderuar gratë dhe burrat e shquar të Grupit të Sulmimit të Transportuesve të "George H. W. Bush". Siç thotë motoja e kësaj anijeje, të gjithë jeni "liri në punë". Duke punuar së bashku me shumë të tjerë nga Amerika e Veriut dhe Europa për të na mbajtur të gjithëve të sigurt. Duke qëndruar së bashku në NATO, ne do të vazhdojmë të mbrojmë lirinë dhe mënyrën tonë të jetesës. Kundër kërcënimeve nga çdo drejtim. Ju faleminderit shumë përsëri!"

Pyetje: Sa i shqetësuar jeni që Rusia do të ndjekë kërcënimet e një sulmi bërthamor? Si po përgatitet NATO?

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg: Retorika bërthamore e Presidentit Putin është e rrezikshme, e pamatur dhe e papërgjegjshme. Çdo përdorim i një arme bërthamore në Ukrainë do të ndryshonte rrënjësisht natyrën e konfliktit. Presidenti Putin, Rusia, e dinë se një luftë bërthamore nuk mund të fitohet dhe nuk duhet të luftohet kurrë. Dhe ata

gjithashtu e dinë se do të ketë pasoja të rënda. Deri më tani nuk kemi parë ndonjë ndryshim në qëndrimin bërthamor të Rusisë, por sigurisht që ne e monitorojmë atë shumë nga afër dhe jemi vigjilentë dhe të gatshëm të veprojmë nëse është e nevojshme. Por gjëja më e rëndësishme tani është të përcjellim një mesazh të qartë ose të tregojmë se ata, natyrisht, nuk duhet të përdorin një armë bërthamore në Ukrainë.

Pyetje: NATO po kryen stërvitjet e saj vjetore bërthamore. A e ka monitoruar Rusia? Kishte shqetësime se mund të përshkallëzohej, ka dalë ky shqetësim? Jemi të kënaqur që po kryeni këto ushtrime?

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s: Stërvitja jonë "Stadfast Noon" është një stërvitje e planifikuar prej kohësh. Është një ushtrim rutinë. Është një ushtrim që ne e kryejmë rregullisht dhe mendoj se do të kishte dërguar një sinjal absolutisht të gabuar nëse papritmas do ta anulonim atë ushtrim. Ne kemi qenë gjithashtu transparentë për faktin se po kryejmë këto stërvitje dhe ishte planifikuar shumë kohë përpara pushtimit rus të Ukrainës. Qëllimi i ushtrimit është të mbajë parandaluesin tonë të sigurt, të mbrojtur dhe efektiv. Nuk është një ushtrim i drejtpërdrejtë ose zjarr i drejtpërdrejtë. Ne do të stërvitim avionët tanë me aftësi të dyfishta, ekuipazhet dhe aeroplanët, por sigurisht jo zjarr i drejtpërdrejtë si pjesë e stërvitjes. Dhe gjithashtu zhvillohet larg kufirit me Rusinë, kështu që kjo është një mënyrë rutinë për të siguruar që parandalimi ynë është i sigurt, i mbrojtur dhe efektiv. Parandalimi është një mënyrë për të parandaluar konfliktin. Për sa kohë që Rusia e di se NATO është aty për t'u përgjigjur, ata gjithashtu e dinë se të gjithë aleatët do të sigurojnë dhe mbrojnë nëse një aleat sulmohet. Një për të gjithë, të gjithë për një. Për më shumë se 70 vjet, parandalimi i besueshëm i NATO-s ka ruajtur paqen. Dhe pikërisht kjo është arsyeja pse ne vazhdojmë të sigurojmë që të kemi parandalim të besueshëm 24/7 çdo ditë gjatë çdo viti për të vazhduar të ruajmë që asnjë aleat i NATO-s të mos sulmohet nga Rusia.

Pyetje: Sekretar i Përgjithshëm, duke pasur parasysh nivelin aktual të kërcënimit dhe retorikën bërthamore nga Kremlini, a është e nevojshme apo e përshatshme që të mbledhet një Samit i Kryetarëve të Shteteve të NATO-s?

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s: Ne jemi vazhdimisht duke u konsultuar brenda Aleancës, sapo patëm një takim ministror të Mbrojtjes disa ditë më parë. Ne flasim në telefon, konsultohemi pothuajse çdo ditë në selinë e NATO-s. Ne patëm një Samit të suksesshëm në Madrid në qershor, ku aleatët e NATO-s, liderët, krerët e shteteve ranë dakord të forcojnë më tej mbrojtjen tonë kolektive, të rrisin praninë tonë në pjesën lindore të Aleancës dhe gjithashtu të përgjigjen duke rritur gatishmërinë e forcave tona në mënyrë që të mund të përforcojmë shpejt nëse ka nevojë. Më lejoni të shtoj gjithashtu se ne gjithashtu ramë dakord të shtojmë mbështetjen tonë për Ukrainën. NATO nuk është palë në konfliktin në Ukrainë, por ne mbështesim Ukrainën në të drejtën e saj për vetëmbrojtje, në mbrojtjen e tyre. Pra, ne do të vlerësojmë nevojën për takime shtesë në nivele të ndryshme, por kemi shumë mënyra konsultimi, shumë mënyra për të marrë vendime dhe gjithashtu muajin tjetër do të kemi një takim të ministrave të jashtëm dhe takohemi kur e shohim se ka nevojë. Për t'u takuar. Por ne në fakt mund të marrim vendime edhe pa pasur takime fizike, sepse jemi duke u konsultuar në selinë e NATO-s dhe po marrim vendime atje kur është e nevojshme.

Qasja e NATO-s ndaj sfidave aktuale të sigurisë

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm trajton përdorimin etik të teknologjisë së re në mbrojtje

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Mircea Geoană theksoi se si marrja e qasjeve novatore, jo tradicionale për zgjidhjen e problemeve është çelësi për qasjen e NATO-s ndaj sfidave aktuale dhe të reja të sigurisë. Duke iu drejtuar mbi 1 000 ekspertëve nga industria, akademja, qeveria dhe organizatat jofitimprurëse në konferencën "NATO Edge" në Mons, Belgjikë, më 25 tetor 2022, z. Geoană tha se: "Ne duam përcarësit nga të gjitha fushat e jetës: publike, private dhe akademike. Njerëz që mendojnë dhe veprojnë ndryshe. Në NATO, ne jemi tani në aktivitetin e bashkimit të përcarësve për të formuar një të ardhme paqësore. Sepse siguria është puna e të gjithëve."

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm shpjegoi se si iniciativat e NATO-s si Përshpejtuesi i Inovacionit të Mbro-

jtjes për Atlantikun e Veriut (DIANA) ose Fondi i Inovacionit prej një miliard eurosh të NATO-s, të cilat së bashku do të hyjnë në fuqi në vitin 2023, tashmë po përgatiten për inovacione të mëtejshme teknologjike, në mënyrë që të zhvillohen "Zgjidhjet e botës reale për problemet e sotme të botës reale."

E titulluar "Teknologjia në fokus", konferenca "NATO Edge" përqendrohet në katër tema kryesore: transformimi dixhital, partneritetet novatore, qëndrueshmëria teknologjike dhe përvetësimi i shkathët. E organizuar nga Agjencia e Komunikimeve dhe Informacionit të NATO-s (Agjencia NCI), "NATO Edge" është aktiviteti kryesor i vitit 2022 për teknologjitë dhe idetë më inovative në mbështetje të transformimit dixhital të Aleancës.

Shkolla Shqipe e Vashave, e krijuar prej pluhurit të shkretëtirës në shtyllën e fortë, për të ndriçuar kombin

131 vite më parë, më 23 tetor 1891, u hap “Shkolla e Vashave” në Korçë nga familja e njohur Qiriazit.

Hapja e kësaj shkolle shënonte një hap me rëndësi pasi do të edukonte vajzat, të cilat për kohën nuk e gëzonin privilegjin për t’u arsimuar, sidomos në gjuhën amtare.

Shkolla e Vashave ka qenë një shkollë me standarde europiane për kohën, me një bibliotekë mjaft të pasur dhe laborator kërkimor për shkencat e natyrës.

“Historia e shkollës së parë shqiptare për vasha, - shkruan në kujtimet e veta Sevasti Qiriazit, - është si një romancë plot aventura. Është historia e luftës kundër injorancës, që pati arritje të rëndësishme dhe me vlerë. Ishte si një re pluhuri e krijuar aty-këtu prej erës që u hoq nga shkretëtira, ku kishte lindur dhe papritur u shndërrua si me magji në një shtyllë të bukur e të fortë për të ndriçuar e stolisur kombin.”

Si sot, më 23 tetor 1891, 126 vjet më parë, në qytetin e Korçës hapi dyert e para shkollë shqipe për vajzat, e cila u bë vatrë e arsimit shqiptar dhe e ideve për liri e përparim kombëtar. Ajo shkollë mblodhi rreth saj patriotët më të shquar, të cilët punuan me mish e me shpirt për gjuhën, arsimin dhe përparimin e kombit shqiptar. Siç tregon Sevastia në kujtimet e veta, çdo gjë fillon me një ide dhe kjo ide “ekzistoi në mendjen e vëllait tim të ndjerë, Gjerasim, një njeri i virtutshëm, i cili e shihte nevojën e madhe për një institucion të tillë që do të shërbente për emancipimin e grave shqiptare.

Gjerasim Dhimitër Qiriazit, një shqiptar nga Manastiri, lindur në një familje me origjinë nga Kolonja, kishte mbaruar Seminarin Teologjik Ungjillor në Samokov, Bullgari, dhe punonte në atë kohë pranë “Shoqërisë Biblike për Britaninë dhe Vendet e Huaja”, e cila në vitin 1827 u kishte dhënë shqiptarëve për herë të parë në gjuhën e tyre të plotë “Dhiatën e Re” me përkthimin e Vangjel Meksit.

Gjerasimi kishte bërë disa udhëtime në viset shqiptare, si në Korçë, Berat, Durrës, Kavajë, Vlorë e Shkodër për të predikuar shqip ungjillin, lajmin e mirë. Në këto udhëtime ai kishte parë nga afër gjendjen e mjeruar të popullit, kishte ndjerë dëshirën e zjarrtë të njerëzve për arsim në gjuhën amtare dhe zemra e tij ishte prekur thellë. “Ishte e natyrshme, - shkruan Sevastia në kujtimet e veta, - që ideja të vinte prej tij, se ai arrinte të shihte të mirat e edukimit në tokën tonë dhe fatkeqësitë pa të”.

Me dëshirën e zjarrtë për të ndihmuar sadopak popullin e tij, Gjerasimi bashkë me të shoqen, Athinën, vendoset në Korçë në vitin 1890 dhe fillon të predikojë në gjuhën shqipe, ku gjeti ndër njerëzit një etje të madhe për gjuhën shqipe. Nga ky shkak fitoi simpatinë dhe përkrahjen e shumë patriotëve shqiptarë, veçanërisht të Jovan Cico Kosturit, Orhan Pojanit, Thimi Markos, Petro Nini Luarasit e Thanas Sinës, të cilët e lutën që të predikojë shqip në ndërtesën e Mësonjëtores së Parë Shqipe, dhe armiqësinë e klerit grek dhe autoriteteve osmane, të cilët e panë si rrezik për realizimin e planeve të tyre antishqiptare dhe filluan përndjekjet, kontrollat, bastisjet, mallkimet.

Më 23 tetor 1891 Gjerasimi dhe e motra Sevastia, e cila sapo kishte mbaruar studimet në Shkollën Amerikane për Vajza në Stamboll (themeluar nga “Bordi Amerikan i Komisionerëve për Misionet e Huaja”), të vendosur për të përmbushur nevojën e popullit shqiptar për arsim në gjuhën amtare, çelën në Korçë të parën shkollë shqipe për vajza.

Në ceremoninë e diplomimit të Sevastisë në Stamboll, kishte qenë i pranishëm dhe Naim Frashëri si përfaqësues i Ministrisë së Arsimit, i cili i kishte thënë Sevastisë: “Motër, punë më të mirë dhe më të vyer nuk mund të bësh për Shqipërinë e mjerë sesa kini vendosur të bëni bashkë me vëllanë për emancipimin e grave të vendit tonë të shkretë. Detyrat tënde fillojnë tani dhe po të jesh besnike, këmbëngulëse dhe e vullnetshme do të arrish të kryesh vepra të mëdha për kombin.”

Shkolla u çel në shtëpinë e Grigor Eliadhe Frashërit, pranë kishës së Shën Gjergjit, shtëpi në të cilën Gjerasimi me të shoqen dhe Sevastia banonin me qira. Sevastia kujton se: “...atë ditë erdhën tri vajza mjaft inteligjente e premtuese, vetëm për shkak të lajmit që ishte përhapur në qytet. Fillimi ishte shumë i thjeshtë, por kur mbyllëm vitin shkollor, në qershor, numri kishte arritur në 27 nxënës, më shumë nga çfarë kishim guxuar edhe të shpresonim si fillim lidhur me punimin e një toke kaq të fortë. Por asnjë vepër e mirë nuk ikën pa lënë gjurmë”.

Polikseni (Dhespoti) Luarasi, e shoqja e patriotit Kristo Luarasi, një nga tri nxënëset e para të kësaj shkolle dhe e diplomuara e parë e saj e kujton kështu hapjen e shkollës shqipe të vashave: “Shkolla u hap në një dhomë të shtëpisë ku banonte Gjerasim Qiriazit. Dhomën e ktheu në një sallë mësimi: vuri ca bango sipas moshës së nxënësve, rregulloi një katedër për mësonjësin, një dërrasë të zezë për të shkruar dhe harta gjeografike nëpër mure. Kështu lindi bërthama e parë e shkollës shqipe të vashave në Korçë.”

Sevastia shkruan në kujtimet e saj se shkolla iu nënshtrua qysh në ditët e para sulmeve të injorancës, besëtytnisë, tiranisë

dhe përndjekjes. Qeveria turke i ndalonte familjet myslimane t’i dërgonin vajzat në këtë shkollë, duke i kërcënuar prindërit me burgim dhe me syrgjynosje, ndërsa kisha greke i kërcëronte familjet ortodokse me mallkime, ç’kishërim, moskryerje të shërbesave fetare, veçanërisht të ceremonive mortore. Por, pavarësisht nga këto, kjo shkollë arriti që jo vetëm të mbijetonte, por edhe të lulëzonte, duke u dhënë dije dhe frymëzim shumë vashave, numri i të cilave sa vinte e rritej më shumë.

Në shtator 1892 shkolla u çel në ndërtesën e re që bleu Gjerasimi prej zotit Petrika Peço, në lagjen e re aty afër vendit që quhej “Çezma e Arave”. Aty vazhdoi derisa u mbyll, më 10 korrik të vitit 1914. Kjo ndërtesë është edhe sot në Korçë. Në periodikun e Bordit Amerikan të Komisionerëve për Misionet e Huaja “Lajmëtari Misionar” të muajit nëntor 1892, botohet një letër e z. Berd, drejtues i Misionit Amerikan të Manastirit, që mban datën 13 shtator, ku thuhet: “Rreth 3 javë më parë zoti Qiriazit bleu një shtëpi dhe një copë tokë në Korçë për 120 lira turke. Pjesa e sipërme e shtëpisë s’ka qenë mbaruar ndonjëherë dhe disa nga muret janë anuar nga një tërmet.”

Po në këtë periodik të muajit shkurt të vitit 1893, botohet një letër e Gjerasimit, që njofton përparimin e punës në Korçë, në Shqipëri, ku përmend me kënaqësinë më të madhe ndërtesën e re për kishë dhe shkollë, e cila ka qenë blerë dhe pajisur, me një sallë që mban 100 dëgjues. Kostoja e ndërtesës, përfshirë riparimet, ishte vetëm 165 lira turke dhe mbetet vetëm një borxh i vogël. Kontributet për punën u dërguan nga Samokovi dhe nga vende të tjera (nga miqtë e Gjerasimit).

“Gjithë orenditë shkollore, - kujton Sevastia, - ishin: dërrasa e zezë, bankat, stolat, por tipari mbizotërues i shkollës ishte fryma e të qenit i kënaqur dhe me qëllime në jetë. Kur nuk kishim banka aq sa na nevojiteshin, nxënëset uleshin në dyshtime dhe larë mirë dhe përdornin stolat për banka.”

Pas blerjes së ndërtesës u ngrit një valë e re përndjekjesh, madje u provua edhe eliminimi fizik i Gjerasimit. Blerja e ndërtesës tregonte një veprimtari të përhershme, gjë që për autoritetet osmane dhe greke ishte e papranueshme. Megjithatë, shkolla përhapte dritë në të gjithë qytetin. Mësueset e shkollës punonin jo vetëm me nxënëset, por pasditeve edhe me gratë e qytetit, duke u mësuar atyre shkrim e këndim. Madje, Sevastia kujton një ngjarje, ku një nga policët që ishte vënë të mos lejonte nxënëset të vinin në shkollë, kishte mësuar prej tyre të lexonte shqip. Si pasojë e transferuan në një vend tjetër, por ai para se të largohej, tha: “Tani që unë kam atë për të cilën zemra ime kishte dëshirë të zjarrtë, nuk ka fare rëndësi për mua se ku më çojnë.” Kështu, kjo shkollë përhapte dritë në gjithë qytetin.

Viti shkollor 1892-1893 u mbyll me sukses të madh dhe kishte gjithsej 53 nxënës. Zoti Berd nga Manastiri, shkruan me këtë rast në periodikun “Lajmëtari Misionar” të muajit shkurt 1893: “Qershorin e shkua Shkolla Shqipe e Vashave në Korçë u mbyll me program për publikun, ku nxënëset treguan aq përparim sa habitën shumë nga miqtë e tyre.

Personeli i shkollës në vitet e para, po t’u referohemi kujtimeve të Polikseni Luarasit, përbëhej nga: Gjerasim Qiriazit, drejtor, Sevasti Qiriazit, Thanas Sina Postenani dhe Fanka Eftim, e cila, siç kujton Efigjeni Pendavinji, një tjetër ish-nxënëse e kësaj shkolle, megjithëse ka qenë bullgare, e kishte mësuar shqipen shumë mirë dhe e ka dashur Shqipërinë si një shqiptare e flaktë. Mësues të tjerë që kanë dhënë mësim në këtë shkollë janë edhe patriotët e shquar Grigor e Katerina Cilka, Gjergj Qiriazit, Kristo Dako, Parashqevi Qiriazit, nxënës të kësaj shkolle Polikseni Luarasi, Helidhona Titu (Falli), amerikanët Fineas e Violet Kenedi të Misionit Amerikan, etj.

Mësimi kryesor, - kujton Polikseni Luarasi, - ka qenë gjuha shqipe, për të cilën kujdesej vetë drejtorja. Punës së dorës i jepej rëndësi e madhe, nxënëset e kësaj shkolle u bënë mjeshtrë në punë dore, bile ato i tejkaluan vashat e shkollës greke. Gjithashtu

rëndësi i vihej mësimi të këngëve patriotike shkruar kryesisht nga Gjerasim Qiriazit, i cili u vinte dhe muzikë.

Helidhona Titu (Falli) kujton: “Mësimet në klasat e fillores i bënë në gjuhën shqipe dhe, meqë nuk kishim libra, mësuesit na i përgatitnin në një lloj litografi.

Pas vdekjes së Gjerasimit, në vitin 1894, vendin e tij e zuri i vëllai Gjergj Qiriazit e më pas Thanas Sina e Grigor Cilka dhe secili dha një kontribut të shquar për përparimin e kombit shqiptar.

Në vitin 1895, Bordi Amerikan njofton se shkolla e vajzave pa konvikt, e vetmja shkollë e vajzave që përdor shqipen, është drejtuar shkëlqyeshëm prej mësueseve vendëse. Provimet e saj në mbyllje të vitit tërhoqën një numër të madh nga qytetarët më të mirë të Korçës. Po ashtu në vitin 1898, zoti Berd nga Manastiri njofton se aktualisht nuk ka më shumë se 5 shkolla shqipe dhe pjesa më e madhe e tyre janë të vogla dhe të varfra. Shkolla protestante e vashave në Korçë po bën një punë të mirë për vajzat shqiptare dhe po lulëzon.

Në vitin 1900, pas shkollimit në Seminarin Teologjik të Unionit në Nju-Jork, Grigor Cilka kthehet së bashku me të shoqen Katerina (Stefanova) Cilka dhe punojnë së bashku në Shkollën Shqipe të Vashave. Katerina Cilka, një grua bullgare me zemër të madhe, punoi pa u lodhur për përparimin e kombit shqiptar. Në vitin 1921 ajo u bë drejtoresha e spitalit të parë në Tiranë dhe pastaj drejtoresha e Strehës së parë Vorfnores në Shqipëri.

Në raportin vjetor të Bordit Amerikan të vitit 1901, thuhet se shkolla e vajzave me konvikt (tashmë) në Korçë, gjithashtu ka pasur një vit të begatë. Mësueset në këtë shkollë janë të gjitha vendëse. Zonjusha Qiriazit lëvdohet shumë nga misionarët e Manastirit dhe të Selanikut, që e kanë vizituar shkollën, për aftësinë me të cilën ajo e ka drejtuar këtë institucion. Ky është viti i parë që kanë marrë konviktore. Numri i tyre ishte pesë. Në provimet e mbylljes ishte i pranishëm një auditor i madh, ku hynin edhe disa bejlerë shqiptarë, e mes tyre ishte guvernatori i qytetit, i cili mbajti një fjalë lavdëruese për punën e shkollës.”

Në vitin 1904 fillon punën si mësuese edhe motra më e vogël e Gjerasimit dhe Sevastisë, Parashqevi Qiriazit, e cila kishte mbaruar po Shkollën Amerikane të Vajzave në Stamboll. Ajo zëvendësoi si drejtoreshë Sevastinë gjatë vitit 1905-1906. Në vitin 1908 ajo themeloi në Korçë shoqërinë e parë të grave dhe vajzave “Yll” i Mëngjesit”.

Në vitin 1907 autoritetet osmane u përpoqën ta mbyllnin shkollën, por pa sukses. U tentua përsëri të mbyllej në vitin 1910, por tashmë shkolla ndodhej nën administrimin dhe mbrojtjen direkte të Misionit Amerikan, i cili kishte një marrëveshje me Portën e Lartë për ushtrim të lirë të veprimtarisë. Prandaj, zoti Kenedi, përfaqësues i këtij misioni në Korçë protestoi dhe refuzoi që kjo shkollë të mbyllej. Fatkeqësisht, kjo fole kombëtare që u bëri ballë kohërave të turbullta të luftërave ballkanike u mbyll, më 10 korrik 1914, kur kishte nisur Lufta e Parë Botërore dhe ushtria greke kishte hyrë në Korçë. Zoti dhe zonja Kenedi u dëbuan, Parashqevia dhe Sevastia, tashmë e martuar me patriotin Kristo Dako, u shtrënguan të linin atdheun. Megjithatë ata u rikthyen në Shqipëri në vitin 1922 për të çelur në Tiranë “Institutin Kyrias-Dako”, e cila vazhdoi traditën e mirë të shkollës shqipe.

Që nga viti i parë i çeljes së kësaj shkolle, 1891, deri në vitin 1913, numërohen 23 vite shkollore. Kanë studiuar 1028 nxënës. Numri mesatar i nxënësve ka qenë rreth 44 nxënës në vit.

Viti 1905-1906, viti me numrin më të madh: 87 nxënës. Viti 1904-1905 me numrin më të vogël: 19 nxënës. Nga kjo shkollë u diplomuan gjithsej 20 nxënës deri në viti 1913. Nxënësja e parë e diplomuar është Polikseni Dhespoti 1895. Të diplomuarat e fundit në vitin 1913 janë: Theodora Ciko, Theodota Kristo, Ksanthipi Qelesi. Internati (konvikti) i shkollës u çel më 1900 me 5 nxënës: Ollga Themili, Olimpi Gorguzi, Olimpi Todi, Helidhoni Titu, Thomaidha Llazo.

Nuk është e rastit që mësuesit e kësaj shkolle janë ndër patriotët më të shquar të Rilindjes sonë Kombëtare. Ata i gjen në ballë të luftës për liri e arsim kombëtar e në krye të ngjarjeve më të rëndësishme të atyre viteve. I gjen gjithmonë të orientuar drejt dhe në krahun progresist, duke bërë sakrifica të mëdha: i gjen mësues në shkollën shqipe, përkthyes e shpërndarës librash në gjuhën amtare, propagandues të ideve kombëtare, hartues abetaresh e gramatikash, tekstesh shkollore, pjesëmarrës në Kongresin e Alfabetit, 1908, pjesëmarrës në Kongresin e Elbasanit që solli çeljen e shkollës pedagogjike (normale), luftëtarë politikë, përkrahës të shtetit shqiptar më 1912, përkrahës të qeverisë së Vidit. Ata i gjen gjithmonë duke kontribuar me sakrifica atje ku ka një copë Shqipëri.

Në parathënien e autobiografisë së Sevasti Qiriazit, botuar së fundi, studiuesja e saj zonja Dana Stucky citon Sevasti Qiriazin, që thotë: “I quaj heronj ata që sakrifikojnë veten për hir të të tjerëve dhe jo ata që sakrifikojnë të tjerët për hir të vetes.”

Kjo sakrificë e këtyre njerëzve na bën të përkujtojmë sot shkollën shqipe, për të mos e harruar sa shumë mund e gjak është derdhur për arsimimin dhe emancipimin e këtij kombi.

ANJEZA MUSOLLARI,
Shefe e Sektorit të Botimeve

Adoleshenca është ajo fazë e moshës ku dëshira për eksperiencë të reja është kthyer në trendin e kohës. Si dukesh më “kull”, ky është problem i të rinjve tanë dhe shpesh “sedra” e tyre i çon të provojnë alkoolin dhe drogën.

Të përfshirë nga kurioziteti dhe “publiciteti” i bashkëmoshatarëve, se kjo u jep atyre një ndjenjë mirëqenie, pakëson stresin, i bën të ndihen të rritur apo më thjeshtë, për t’u ndjerë të integruar me grupin. Është e vështirë të thuash kush nga adoleshentët, pasi ka provuar drogën, nuk do të vazhdojë ta përdorë dhe kush do të zhvillojë probleme serioze.

Fatkeqësisht adoleshentët shpesh nuk janë të vetëdijshëm për lidhjen që ekziston midis veprimeve të tyre të sotme dhe pasojat në të ardhmen. Ehhe!

Konteksti i përgjithshëm ekonomik, politik, shoqëror, kulturor dhe edukativ favorizoi shfaqjen dhe përhapjen e shumë dukurive me karakter negativ për shëndetin, e moralin mendor tek të rinjtë.

Shoqëria jonë ishte pjesë e një sistemi patriarkal, ku lidhja dhe solidariteti brenda anëtarëve të shoqërisë ishte shumë i fortë, respektimi i vlerave tradicionale dhe fetare ishin më imune ndaj dukurive negative, të cilat të çonin në ruajtjen e institucionit të shenjtë, familjes. Tashmë do të duhej llogaritur se shoqëria jonë është duke kaluar fazën më të vështirë të këtij tranzicioni, kjo bëri që shoqëria jonë për herë të parë në historinë e saj më të re të ballafaqohet me një fluks aq të madh të të huajve dhe që u përkisnin kulturave, traditave dhe civilizimeve të vendeve të ndryshme. Shqipëria u bë një vend dhe një rast i përshtatshëm për të shtrirë ndikim e tyre në shoqëri të ndryshme të panjohura për ne, me dukuri negative siç janë: narkomania, alkoolizmi, prostitucioni, bixhozi, trafikimi i krijesave njerëzore dhe krimi i organizuar, të cilat kanë qenë të panjohura për një shoqëri si ne.

Të gjitha këto zënë fill në 30 vitet e fundit, dhe për më tepër si trend i kohës fituan epitetin e një “qytetërimi” të ri dhe që karakterizon të “riun modern”.

Si erdhi tek shoqëria shqiptare ky fenomen?

Varësia nga droga ishte universale, por jo tek shoqëria shqiptare, kjo nuk zgjati shumë. Ajo filloi të kontribuojë në “zhvillimin e këtij biznesi” duke shkatërruar gradualisht edhe vetveten. Një mënyrë tjetër e vetëdijesimit mund dhe duhet bërë përmes shembujve të gjallë në të cilat janë duke kaluar shoqëritë para nesh.

Cilat janë shkaqet që shtyjnë të rinjtë të bëhen përdorues të drogës?

Nuk është e thjeshtë që të diskutohet për shkaqet që shtyjnë të rinjtë të bëhen përdorues të lëndëve narkotike. Sepse që në fillim të këtij nëntitulli duhet të përmend se njëra ndër rrethanat më favorizuese që i “ndihmon” të rinjtë është shkolla, ambient ku rinia shkollohet dhe edukohet. Kjo e fundit do të duhej të mos përmendej në këtë vend, mirëpo viteve të fundit, në vend që shkolla të ishte institucioni i vetëm ku të rinjtë të edukoheshin dhe arsimoheshin, ndodh e kundërta, e gjitha kjo është bërë një mjet dhe mënyrë më e përafërt e përhapjes së shumë dukurive negative. E themi këtë sepse jemi dëshmitarë të një realiteti të hidhur të cilin jemi duke e kaluar dhe përjetuar çdo ditë. Hapja e shumë lokaleve dhe klubeve të ndryshme pranë shkollës, ky, një rast i mirë që të rinjtë mund të argëtohen dhe pa

Mos blini vdekjen, shijoni jeten

kurrfarë presioni, qoftë prindëror apo të edukatorëve të tyre, të shfrytëzojnë të gjitha mënyrat e argëtimit që konsiderohen nga ata edhe si trendë të kohës.

Alkooli, duhani, droga, muzika dhe shumë skena tjera të paturpësisë që shfaqen në këto lokale janë edhe një mundësi e “mirë” që të rinjtë të kalojnë pushimin e gjatë në shkollë. Por edhe ata të cilët u infektuan nga kjo dukuri ishin zakonisht ata të cilët kishin problematika të ndryshme, disa

shoqërisë nga këto sëmundje. Familja do të siguronte një shoqërim të mjaftueshëm të fëmijëve, këshilla e nënës apo babait, në një familje të ngushtë apo të vetme, vështirë se do të mund të ndiqej nga një fëmijë kokëfortë, ndërsa ndikimi i kombinuar i anëtarëve të një familje të zgjeruar është i efektshëm kundër pabindshmërisë apo padëgjueshmërisë së fëmijëve. Dhe duke u rritur në një atmosferë shoqërizuese, e cila siguron kontakte të afërta me anëtarët e tjerë

të drejtë; shkolla, si vatrë e dijes ku duhet të shfrytëzohen të gjitha mundësitë për mbrojtjen e rinisë nga dukuritë negative dhe e gjithë shoqëria duhet të jetë kontribuuese në luftën ndaj këtij fenomeni të rrezikshëm, vdekjeprurës të të rinjve, pasi ata janë drejtues të së nesërme.

18-vjeçarja Ana është një nga qindra përdoruesit e drogës në qytetin e Tiranës. Por një ‘Anë’ tjetër e sheh në Vlorë, Korçë, Shkodër dhe kudo nëpër Shqipëri.

Ajo me sytë gjysmë të mbyllur dhe të rrethuar me rrathë të zinj, me krahët e një zogu në rënie dhe trupin e përkulur pa mundësi fizike për t’u drejtuar si moshataret e saj në ecjet flladitëse që moshë iu dhuron, më lejoi që të kaloja me të një pjesë të ditës së saj.

“Këtu flenë shumë njerëz dhe marrin drogë.”

Ana e provoi heroinën për herë të parë para 6 vjetësh.

“Kjo është çanta tipike e një të droguari, e mbushur me sende personale për të përgatitur drogën.”

Jeta e saj përqendrohet vetëm tek një gjë: të ushqejë vesin e saj.

“Kjo është vetëm gjysmë tablete, sepse gjysmën tjetër e mora më herët. Dhe kështu përdoret heroina.”

“Heroina që shitet në këto zona është fare e lirë dhe kjo e bën atë shumë të lakmueshme për përdoruesit, sidomos për adoleshentët.”

Ana thotë se nuk i intereson se nga vjen droga që ajo përdor. Ajo thotë se heroina nuk i bën më efektin që i bënte më parë. Shqetësimi i saj është dhimbja që ajo ndjen kur trupi i kërkon heroinën.

Ajo është arrestuar tre herë dhe ka kaluar disa muaj në burg. Sapo bëhen të droguar ata fillojnë të kërkojnë drogë. Dhe kjo kthehet në një fenomen i pakëndshëm sepse këtyre të droguarve u duhet të kërkojnë vazhdimisht drogë dhe para për ta blerë atë. Pastaj fillojnë të bëjnë gjëra që nuk kishin menduar

kurër se do të bënin. Vjedhin nga prindërit e tyre, nga fqinjët ose bëhen prostituta.

Ana arrin të mbijetojë duke punuar si prostitutë në rrugë. Dhe e gjithë kjo për të blerë barin helmues.

Ana ka probleme shëndetësore, që rrjedhin nga përdorimi i drogës. Ajo është e sëmurë nga endokarditi, një infeksion i cipës së zemrës. Ajo vuan edhe nga Hepatiti C, që mund t’i dëmtojë mëlçinë. Dhëmbët po i prishen. Dhe të gjitha këto janë të zakonshme për përdoruesit e heroinës.

Ja si u përgjigj Ana kur e pyetëm nëse do ta linte ndonjëherë heroinën.

“Shpresoj të përfundoj në rehabilitim para se të vdes. Por këtë nuk e di.”

Për të droguarit ka katër mundësi: vdekja, burgu, spitali apo rehabilitimi.

“Kohët e fundit Ana u përpoq të hynte në një klinikë rehabilitimi, por nuk ia doli dot. E tradhtuan këmbët dhe sërisht u kthye në “burgun e saj”, në qoshen buzë rruge...”

Dje kalova asaj rrugice dhe pashë njerëz të grumbulluar që thërrisnin ambulancën, u afrova dhe mes tyre dallova krahun e zogut që tashmë as nuk mund të përpëlitej dhe trupi i mbledhur si një kërpudhë dalë pas shiut, nuk reagonte më.

Ana, bija e dy prindërve, që një zot e di nga cili qytet ishte, e kish humbur betejën me jetën.

Mes gishtave të zverdhur frikshëm, një gjilpërë dhe pak pluhur i bardhë.

Nuk munda të shpëtoj një jetë të re, isha mbase vonë në kohë, apo ndoshta ngulmimi ishte sipërfaqësor, ajo vajzë mund të kish qenë fëmija i kujtdo, edhe e imja pse jo?!

Detyra e gjithë shoqërisë është kujdesi i shtuar ndaj target-grupit të të rinjve, ndaj çdo fenomeni që përpiqet të prishë rrugëtimin e jetës së tyre.

Jeta do të ishte e bukur..., por vetëm nëse do t’i jepnim kuptim dhe përmbajtje të bukur, do të arrinin qëllimin e kësaj të parës.

e përdorin drogën vetëm për t’i bërë shoqëri shokut apo mikut me të cilin rri, dikush e përdor këtë për t’u larguar nga problemet, apo realiteti duke menduar se nëpërmjet kësaj rruge të mund të largojë dëshpërimin, dikush bëhet përdorues i kësaj në fillim nga kureshtja për të ndierë se çfarë shije ka, tjetri llogarit mosmarrëveshjet që ka në familje, ndonjë dashuri e pasuksesshme, suksesi i pamjaftueshëm në shkollë, dhe për t’iu shmangur kësaj dhe në kombinim të mbushjes së kësaj zbrazëtie ata bëhen të varur nga një substancë që për momentin mund t’i sjell kënaqësi, mirëpo pasojat janë shumë më të mëdha. Shtresa e cila vazhdon të jetë e prekur nga kjo dukuri janë grup moshë 16-19 vjeç dhe 20-24.

Adoleshenca, droga, familja

Familja është ajo e cila konsiderohet se do të kishte suksese në ruajtjen e

të familjes, është shumë më vështirë të vijë deri te humbja e kontrollit ndaj fëmijës, sesa në një familje bërthamë, ku në të shumtën e kohës anëtarët e saj janë të huaj dhe mysafir në shtëpi dhe në një rrethanë të tillë shumë me lehtë humb kontrollin në familje.

Biseda të shumta në lidhje me drogën dhe adoleshentët për përdorimin e tyre dhe alkoolit duhen bërë kur nuk ka gjasa të ndërpriteni, sepse është jetike për ta që kjo bisedë të jetë në parametrat më optimale të zhvillohet e plotë, e qartë, e pranueshme dhe pa zëra të ngritur.

Cili do të ishte suksesi i garantuar për të parandaluar këtë dukuri?

Shmangia, dhe mënyra e vetme për t’u larguar nga dukuritë e shëmtuara janë masat më efikase si: edukata familjare, sidomos familja e zgjeruar do të ndihmonte në ruajtjen e rinisë në rrugë

FORUMI I 7-TË EUROPIAN I MIGRACIONIT

Emigrantët e rinj dhe refugjatët duhet të kenë të njëjtën mbështetje, pavarësisht nga origjina e tyre

Shoqëria civile e organizuar europiane dhe qytetarët kanë treguar solidaritet të paprecedentë me refugjatët ukrainas, duke hapur shtëpitë e tyre, duke ndihmuar këta refugjatë të hyjnë në tregun e punës dhe duke integruar shpejt fëmijët ukrainas në shkollat europiane. BE-ja tani duhet të mësojë nga kjo histori suksesi për të ndihmuar të gjithë refugjatët dhe emigrantët, tha Forumi 2022.

I mbajtur për të shtatën herë nga Komisioni European dhe Komiteti Ekonomik dhe Social European (EESC), Forumi European i Migracionit (EMF) u fokusua në dhënien e një roli të rinjve në integrimin e emigrantëve në mënyrë që të sigurojë një rezultat të suksesshëm.

EMF, një platformë për dialogun midis shoqërisë civile, institucioneve dhe autoriteteve, hodhi në qendër të vëmendjes edukimin dhe trajnimin e të rinjve, pjesëmarrjen dhe angazhimin e refugjatëve dhe emigrantëve të rinj në shoqëri dhe jetën politike, lëvizshmërinë e të rinjve dhe sfidat dhe masat specifike që lidhen me integrimin e të rinjve, veçanërisht në sfondin e shumë refugjatëve të rinj që mbërrijnë nga Ukraina.

Presidentja e KESE-së, Christa Schweng tha: “Ne u jemi mirënjohës Shteteve Anëtare dhe organizatave të tyre të shoqërisë civile dhe komuniteteve lokale për përpjekjet e jashtëzakonshme që kanë bërë për të mirëpritur dhe integruar 7.6 milionë refugjatë ukrainas, shumica prej tyre fëmijë, të rinj dhe gra”.

Megjithatë, presidenti i KESE-së paralajmëroi se ne nuk duhet të anashkalojmë emigrantët dhe refugjatët nga pjesë të tjera të botës. Ata gjithashtu meritojnë vëmendjen tonë.

Presidenti i KESE-së theksoi se

ishite e rëndësishme që të rinjtë të merrnin mbështetjen dhe udhëzimin e duhur, në drejtim të mësimi të gjuhës, arsimit dhe ndihmës sociale, që herët, në mënyrë që ata të jenë në pozitë të barabartë me homologët e tyre vendas. Kjo do t'i lejonte ata të lulëzojnë dhe të përdorin talentet e tyre, duke kontribuar gjithashtu në këtë mënyrë në shoqëri dhe në rimëkëmbjen e BE-së.

Komisionerja për Migracionin, Çështjet e Brendshme dhe Shtetësinë, Ylva Johansson, tha: “Ne donim të inkurajonim solidaritetin e treguar nga qytetarët europianë ndaj refugjatëve ukrainas dhe të vazhdonim këtë moment. Të gjithë kemi punuar së bashku me një qëllim të vetëm. Së bashku i përballuam të gjitha sfidat”.

Falë përpjekjeve të organizatave të shoqërisë civile dhe autoriteteve lokale dhe kombëtare në terren, miliona refugjatë ukrainas gjetën shpejt shtëpi në

komunitetin lokal. Rreth 670 000 fëmijë nga Ukraina po shkojnë tani në shkollë në BE dhe mësuesit ukrainas mund të japin mësim në shkollat europiane falë njohjes së shpejtë të aftësive dhe kualifikimeve të tyre. Të paktën 400 000 ukrainas kanë gjetur punë deri më tani.

Përveç ndihmës me financim dhe koordinim, Komisioni ka nisur disa iniciativa për të ndihmuar më tej refugjatët të integrohen, të tilla si “Iniciativa e Shtëpive të Sigurta” dhe “Piloti i Talenteve”, i cili synon të përputhë aftësitë e punëkërkuarve me vendet e lira të punës. Si plani i veprimit për integrimin dhe përfshirjen, ashtu edhe paketa e aftësive dhe talenteve të migracionit legal synojnë të përmirësojnë integrimin.

“Në tetë muajt e fundit, ne kemi bërë histori së bashku. Ne duhet të mësojmë nga kjo përvojë për të ndihmuar të gjithë refugjatët dhe emigrantët. Ne

duhet të mësojmë se si mund të ndërtojmë sisteme edhe më të mira në të ardhmen dhe si mund të përdorim atë që po bëjmë tani për të na frymëzuar që të jemi më të përgatitur për krizat e ardhshme të migracionit dhe për integrim. Ne duhet të ndërtojmë një Europë ku të gjithë mund të ndihen si në shtëpinë e tyre”, - tha Komisionerja.

Zonja Johansson theksoi se e drejta për këtë nivel mbrojtjeje për refugjatët ukrainas u mundësua nga Direktiva e Mbrojtjes së Përkohshme, e aktivizuar për herë të parë në 20 vitet që ekziston. Direktiva garanton të njëjtin standard mbrojtjeje për refugjatët në të gjitha shtetet anëtare, gjë që nuk do të ishte ndryshe. Megjithatë, kjo direktivë ka një datë skadence dhe nuk mund të zgjatet pafundësisht.

Duke zgjatur dy ditë (20 dhe 21 tetor), EMF u dha fjalën më shumë se 120 organizatave të shoqërisë civile nga i gjithë Bashkimi European, si dhe përfaqësuesve nga autoritetet lokale dhe rajonale, shtetet anëtare dhe institucionet e BE-së. EMF tregoi se si shoqëria civile po ndihmon refugjatët e rinj dhe njerëzit me prejardhje emigrante, duke përfshirë ata nga Siria, Afganistani dhe Republika Demokratike e Kongos, përmes një sërë aktiviteteve si mentorimi dhe sporti. EMF mirëpriti gjithashtu liderë të rinj të jashtëzakonshëm nga e gjithë bota, si Filipinet dhe Ballkani Perëndimor, të cilët i kujtuan audiencës rëndësinë e dhënies së zërit të të rinjve. Tema dhe programi për ngjarjen u mbështet në kontributin e organizatave të shoqërisë civile të dhëna gjatë konsultimeve në pranverën e vitit 2022.

EMF organizoi një numër panelesh

dhe seminaresh interaktive, të tilla si mbi emigrantët e rinj si aktorë të përfshirjes së të rinjve dhe mbi pjesëmarrjen e të rinjve, aksesin në arsim dhe lëvizshmërinë e të rinjve. Në agjendë ishin edhe qëndrimet e publikut ndaj emigrantëve. Pjesëmarrësit theksuan rëndësinë e nisjes së fushatave të bazuara në shpresë, të cilat mbështeten në fakte dhe shifra si dhe në lidhje emocionale për të bashkuar njerëzit. Kjo mund të jetë e dobishme për të ndihmuar në ndryshimin e mentalitetit dhe ndryshimin e narrativës, të cilat shpesh bazohen në frikë dhe negativitet.

KESE ka qenë aktive në përfaqësimin e organizatave rinore si dhe në asistimin e refugjatëve ukrainas. Nëpërmjet organizatave të tyre, anëtarët e KESE-së kanë ndihmuar në mënyrë aktive refugjatët ukrainas në terren. EESC pret një qendër ukrainase të shoqërisë civile, ku rreth 30 përfaqësues të shoqërisë civile mund të vazhdojnë punën e tyre. Nëpërmjet Platformës së Shoqërisë Civile BE-Ukrainë, anëtarët e KESE janë në kontakt të rregullt me homologët e tyre ukrainas.

Në të njëjtën kohë, KESE ka bërë të pamundurën për të siguruar që veprimet dhe iniciativat që po zhvillohen për të ndihmuar njerëzit që ikin nga Ukraina, veçanërisht aktivizimi i Direktivës së Mbrojtjes së Përkohshme, të bëhen standardi për veprimin e BE-së në raste të ngjashme në të ardhmen.

Nëpërmjet opinionëve dhe dëgjimeve të saj, KESE ka kërkuar gjithashtu lëvizje për të forcuar pjesëmarrjen e të rinjve në tregun e punës dhe për të forcuar aftësitë dhe talentet e të gjithë të rinjve, përfshirë emigrantët.

Shpyllëzimi, shkaqet dhe si po e trajton BE-ja

Shkalla e humbjes së pyjeve në mbarë botën është alarmante. Rreth 420 milionë hektarë pyje u humbën për shkak të shpyllëzimit midis viteve 1990 dhe 2020, sipas Organizatës së OKB-së për Ushqimin dhe Bujqësinë, një zonë sa madhësia e BE-së. Shpyllëzimi është shkatërrimi i pyjeve në mënyrë që toka të përdoret për përdorime të tjera, ndërsa degradimi i pyjeve është një proces më gradual që lidhet me humbjen e kapacitetit të pyjeve për të prodhuar përfitime thelbësore, si druri apo biodiversiteti.

Këto procese zhvillohen kryesisht në tre pellgjet kryesore pyjore të Amazonës (Amerika e Jugut), Kongo (Afrika Qendrore) dhe Azia Juglindore. Procesi i kundërt po ndodh në BE, ku pyjet u rritën me 10% midis 1990 dhe 2020. Megjithatë, humbja e pyjeve është një problem global që BE-ja dëshiron të trajtojë për të luftuar dëmtimin mjedisor dhe ndryshimet klimatike.

Cilat janë shkaqet e shpyllëzimit dhe degradimit të pyjeve?

Shpyllëzimi dhe degradimi i pyjeve janë kryesisht për shkak të aktiviteteve njerëzore si:

Bujqësia industriale

Bujqësia është shtytësi kryesor i shpyllëzimit në të gjitha rajonet, përveç Europës.

Shndërrimi i pyjeve në tokë bujqësore është nxitësi kryesor i humbjes

Në disa vende, pyjet tropikale shkatërrohen për t'i lënë vend vajit të palmës

së pyjeve. Sipas Organizatës së OKB-së për Ushqimin dhe Bujqësinë, ajo shkakton të paktën 50% të shpyllëzimit global, kryesisht për prodhimin e vajit të palmës dhe sojës.

Kullotja e bagëtive është përgjegjëse për pothuajse 40% të shpyllëzimit global.

Në Europë, shndërrimi në tokë bujqësore përfaqëson rreth 15% të shpyllëzimit dhe 20% është për shkak të kullotjes së bagëtive.

Urbanizimi

Zhvillimi urban dhe i infrastruk-

turës, duke përfshirë ndërtimin dhe zgjerimin e rrugëve, përfaqësojnë shkakun e tretë më të madh të shpyllëzimit global, duke zënë pak më shumë se 6% të totalit. Në Europë është shkak kryesor i shpyllëzimit.

Mbi-shfrytëzimi i burimeve drusore

Aktivitetet të tjera dëmtuese që lidhen me aktivitetet njerëzore përfshijnë mbi-shfrytëzimin e drurit, duke përfshirë karburantin dhe prerjet ilegale ose të paqëndrueshme.

Ndryshimi i klimës

Ndryshimet klimatike janë njëko-

hësisht shkak dhe pasojë e shpyllëzimit dhe degradimit të pyjeve. Ngjarjet ekstreme që shkaktohen nga zjarret, thatësitat dhe përmbytjet, prekin pyjet. Nga ana tjetër, humbja e pyjeve është e dëmshme për klimën, pasi pyjet luajnë një rol të rëndësishëm në sigurimin e ajrit të pastër, rregullimin e ciklit të ujit, kapjen e CO2, parandalimin e humbjes së biodiversitetit dhe erozionit të tokës.

Konsumi nga BE i mallrave të prodhuara në tokat e shpyllëzuara

Pjesa më e madhe e pyjeve tropikale të konvertuara në përdorim bujqësor shkon për të prodhuar mallra të tregtuara globalisht. Konsumi i BE-së përbën rreth 10% të shpyllëzimit global, kryesisht vaj palme dhe soje, të cilat përbëjnë më shumë se dy të tretat.

Sipas vlerësimit të ndikimit të Komisionit European, këto janë produktet kryesore të importuara nga BE nga tokat e shpyllëzuara:

vaj palme	34%
Soja	32.8%
Dru	8.6%
kakao	7.5%
Kafe	7%
gomë	3.4%
misër	1.6%

Drejt një rregulloreje të BE-së për produktet pa shpyllëzim

Shpyllëzimi dhe degradimi i pyjeve kanë një ndikim në objektivat mjedisore të BE-së si lufta kundër ndryshimeve klimatike dhe humbjes së biodiversitetit, por edhe në të drejtat e njeriut, paqen dhe sigurinë.

Kjo është arsyeja pse BE-ja përpiqet të luftojë humbjen globale të pyjeve. Në shtator 2022, Parlamenti miratoi qëndrimin e tij mbi rregulloren e Komisionit European për produktet pa shpyllëzim, i cili do t'i detyrojë kompanitë të verifikojnë që produktet e shitura në BE nuk janë prodhuar në tokë të shpyllëzuar ose të degraduar.

Parlamenti dëshiron të shtojë më shumë produkte në listë dhe të sigurojë që të drejtat e njeriut dhe të drejtat e popujve indigjenë të respektohen.

Në korrik 2021, Komisioni prezantoi Strategjinë e Re të BE-së për Pylltarinë 2030, e cila synon të rrisë sasinë dhe cilësinë e pyjeve të BE-së dhe të promovojë rolin e tyre si thithës të karbonit.

10 NGA ARMËT E FORCAVE SPECIALE AMERIKANE

FN SCAR

Pushka sulmuese luftarake e Forcave të Operacioneve Speciale (SCAR) është një pushkë modulare e bërë nga FN Herstal (FNH) për Komandën e Operacioneve Speciale të Shteteve të Bashkuara (SOCOM), për të përmbushur kërkesat e konkursit SCAR. Kjo familje pushkësh përbëhet nga dy lloje kryesore. SCAR-L, për "dritë", është i vendosur në fishekun 5.56×45 mm të NATO-s dhe SCAR-H, për "të rëndë", për qitje e NATO-n 7.62×51 mm. Të dyja janë të disponueshme në variantet e betejës në distanca të afërta apo të largëta.

HK MP5

Heckler & Koch MP5 (nga gjermanishtja: Maschinepistole 5, "pistoletë automatik modeli 5") është një automatik 9 mm i dizajnit gjerman, e zhvilluar në vitet 1960 nga një ekip inxhinierësh nga prodhuesi gjerman i armëve të vogla "Heckler & Koch GmbH" (H&K) e "Oberndorf am Neckar". Ka mbi 100 variante të MP5, duke përfshirë një version gjysmë automatik.

KARABINA M4

Karabina M4 është një familje armësh zjarri që rrjedh nga versionet e mëparshme të karabinës të pushkës M16, e cila nga ana e saj rrjedh nga pushka origjinale AR-15 që Eugene Stoner dhe "ArmaLite" projekttoi dhe prodhoi. M4 është një variant më i shkurtër dhe më i lehtë i pushkës sulmuese M16A2. Është një armë zjarri selektive e përdorur me gaz, e ushqyer me karikatorë, me përdorim nga shpatulla, me një stacion teleskopik dhe tytë 14,5 inç (370 mm) për të lehtësuar luftimin nga afër. Ashtu si pjesa tjetër e familjes M16, ai gjuan kalibrin 223, ose 5.56 mm të NATO-s.

HK MK23 SOCOM 45

Heckler & Koch MK 23, Mk 23 Mod 0, Mark 23, ose MARK 23, është një sistem armësh i përbërë nga një pistoletë gjysmë automatike e shkallës së ndeshjes, një modul synimi lazer (LAM) dhe shtypës. Ai u miratua nga Komanda e Operacioneve Speciale të Shteteve të Bashkuara (US-SOCOM) për njësitë e operacioneve speciale në vitet 1990 si një pistoletë sulmuese. Prodhimi filloi në 1991, dhe ishte baza për HK USP, e cila filloi prodhimin në 1993.

HK MP7

MP7 është një armë gjermane e mbrojtjes personale (PDW) e prodhuar nga "Heckler & Koch" (H&K) dhe e vendosur për fishekun HK 4.6×30 mm. Ajo u projektua me fishekun e ri për të përmbushur kërkesat e NATO-s të botuara në 1989, pasi këto kërkesa kërkonin një armë zjarri të klasës së mbrojtjes personale (PDW), me një aftësi më të madhe për të mposhtur armaturën e trupit sesa armët aktuale të kufizuara në fishekë konvencionalë pistolette. MP7 hyri në prodhim në vitin 2001. Ai është një rival i drejtpërdrejtë i FN P90, i zhvilluar gjithashtu në përgjigje të kërkesës së NATO-s. Arma është rishikuar që nga prezantimi i saj dhe versioni aktual i prodhimit është MP7A1.

HK P11

Meqenëse fishekët në formë të zakonshme janë të pasaktë dhe kanë një distancë shumë të shkurtër kur përdoren nën ujë, kjo pistoletë lëshon shigjeta çeliku rreth 10 centimetra (3,9 in) të gjata. Ajo ka pesë tyta, secila prej të cilave është e mbushur me një fishek, duke i dhënë armës një pamje si kuti piper, dhe ajo ndizet në mënyrë elektrike nga një paketë baterie në dorezën e pistoletës. Pas shkrpjes së pesë fishekëve, njësia e tytës duhet t'i dërgohet prodhuesit të saj për rimbushje. Ai është shumë i ngjashëm me paraardhësin e tij, Mk 1 (armë brojtëse për nën ujë). Në të kaluarën, "Heckler & Koch" ka mohuar njohurinë për ekzistencën e saj.

REMINGTON MODELI 870 SHOTGUN

Remington Modeli 870 është një armë gjahu me pompë e prodhuar në SHBA, e prodhuar nga "Remington Arms Company", LLC. Përdoret gjerësisht nga publiku për

qitje sportive, gjueti dhe vetëmbrojtje. Përdoret gjithashtu zakonisht nga organizatat e zbatimit të ligjit dhe ushtria në mbarë botën.

PUSHKE SULMUESE AK-47

AK 47 është një pushkë sulmi 7.62×39 mm me zjarr selektiv, me gaz, e zhvilluar për herë të parë në Bashkimin Sovjetik nga Mikhail Kalashnikov. Komanda e Operacioneve Speciale të SHBA-së ka AK 47 në inventar për një sërë misionesh. Është një nga armët më të besueshme të bëra ndonjëherë dhe bën një zgjedhje të shkëlqyer kur duhet të notosh një armë mbi plazh. Edhe pas gjashtë dekadash, modeli dhe variantet e tij mbeten pushkët më të njohura dhe më të përdorura në botë për shkak të besueshmërisë së tyre të konsiderueshme edhe në kushte të vështira, kostove të ulëta të prodhimit në krahasim me armët bashkëkohore perëndimore, disponueshmërisë në pothuajse çdo rajon gjeografik dhe lehtësisë së përdorimit.

PUSHKA ANTIMATERIALE BARRETT M82

M82 është një pushkë kundër-materiale gjysmë-automatike e operuar me zmbropsje e zhvilluar nga kompania amerikane "Barrett Firearms Manufacturing". Një SASR e rëndë (Pushkë me shtrirje speciale), përdoret nga shumë njësi dhe ushtri në mbarë botën. Quhet gjithashtu "Light Fifty" për dhomëzën e saj 0,50 BMG (12,7×99 mm NATO). Arma gjendet në dy variante, M82A1 origjinale (dhe A3) dhe "bullpup" M82A2. M82A2 nuk prodhohet më, megjithëse XM500 mund të shihet si pasardhësi i tij.

M249 MITRALOZ I LEHTE

Mitralozi i lehtë M249 (LMG), i emërtuar më parë Arma Automatike e Skuadrës M249 (SAW) dhe e shkruar zyrtarisht si Mitralozi i lehtë, 5.56 mm, M249, është përshtatja amerikane e belg FN Minimi, një mitraloz i lehtë i prodhuar nga Kompania belge FN Herstal (FN). M249 është prodhuar në Shtetet e Bashkuara nga filiali lokal FN Manufacturing LLC në Karolinën e Jugut dhe përdoret gjerësisht në Forcat e Armatosura të SHBA. Arma u prezantua në vitin 1984 pasi u vlerësua si më efektive nga një numër armësh kandidate për të trajtuar mungesën e fuqisë automatike të zjarrit në njësitë e vogla. M249 u siguron skuadrave të këmbësorisë vëllimin e madh të zjarrit të një mitralozi të kombinuar me saktësinë dhe transportueshmërinë që i afrohet asaj të një pushke.

NGA KOLANA "SKËNDERBEGASIT NDËR VITE"

Skënderbegasi Hajro Leskaj, ushtarak, sportist dhe gjyqtar i FIFA-s. Një nga skënderbegasit që ka bërë emër në sportin shqiptar është dhe Hajro Leskaj. Hajro ka bërë emër si atlet, në basketboll, atletikë, gjimnastikë dhe futboll, duke u bërë dhe pjesëtar i ekipit të të rriturve të "Partizanit" në futboll. Njëkohësisht, Hajro Leskaj është i njohur dhe si gjyqtar futboll, duke qenë dhe gjyqtar i FIFA-s, e duke gjykuar shumë aktivitete ndërkombëtare në Shqipëri dhe jashtë saj.

Hajro Leskaj lindi në Bolenë të Vlorës, më 18 janar 1947. Shkollën 7-vjeçare e kreu në Tiranë, mandej ndoqi shkollën e mesme ushtarake "Skënderbej" në vitet 1962-1966, duke qenë ndër sportistët e talentuar në shumë disiplina, e duke tërhequr dhe vëmendjen e trajnerëve të ekipeve të ndryshme. Leskaj, në vitin 1969 përfundoi Shkollën e Bashkuar të Oficerëve dhe u titullua oficer aktiv në specialitetin kundërrajor. Në vitin 1974 u diplomua në IKF "Vojo Kushi" në Tiranë. Fillimisht punoi pedagog i edukimit fizik në Shkollën e Bashkuar të Oficerëve në Tiranë, deri në vitin 1977. Për disa vjet ka qenë mësues i edukimit fizik në shkollat e rrethit të Tiranës. Në vitet 1993-1998 ishte instruktor i edukimit fizik në Drejtorinë Arsimore të Qytetit të Tiranës, ndërsa nga viti 1999 e në vazhdim, emërohet në Drejtorinë Arsimore të Rrethit të Tiranës. Karrierën e sportistit e filloi si akrobat në Pallatin e Pionierëve në Tiranë. Në shkollën e mesme ushtarake "Skënderbej" u mor me basketboll, gjimnastikë, atletikë e futboll me ekipet e të rinjve të "Partizanit". Në vitet 1965-1976 ishte futbollist i ekipit të të rriturve të "Partizanit". Në vitet 1978-1996, gjyqtar futboll dhe mori titullin "Gjyqtar futboll". Në vitin 1992 mori titullin "Gjyqtar i FIFA-s". Aktualisht është në pension.

Skënderbegasi Hajro Leskaj, ushtarak, sportist dhe gjyqtar i FIFA-s

Bashkim Likaj, mundës, trajner e gjyqtar ndërkombëtar

Skënderbegasi Bashkim Lika është një nga ikonat e mundjes shqiptare, me emër dhe në aktivitet ndërkombëtare, ku ai ka marrë pjesë para vitit 1990. Ndërkohë, një aktivitet të suksesshëm ai ka dhe si trajner mundje për ekipin e "Partizani" ku ka fituar shumë trofe.

Bashkim Lika lindi në Tiranë më 29 janar 1949. Pasi mbaroi shkollën 7-vjeçare në kryeqytet, ndoqi shkollën e mesme ushtarake "Skënderbej" (1963-1967), Institutin e Fizkulturës "Vojo Kushi" (1968-1971) dhe Shkollën e Lartë të Partisë "Vladimir Iliç Lenin" (1976-1978). Fillimisht u mor me edukimin fizik në Shkollën e Lartë të Bashkuar të Oficerëve (1971-1974), mandej ishte trajner profesionist i mundjes në Klubit Sportiv "Partizani". Në vitet 1987-1992 ishte pedagog dhe drejtues i Katedrës së Përgatitjes Fizike në Akademinë Ushtarake "Skënderbej", ndërsa pas vitit 1997 specialist

i edukimit fizik në Ministrinë e Mbrojtjes. Në vitet 1968-1969 ka qenë kampion mundjeje për të rinj, në vitet 1970-1971-1972 kampion kombëtar për të rritur. Si trajner i ekipit "Partizani" të mundjes, ka koleksionuar 10 tituj kampion kombëtar, 10 kupa republike, 2 kupa të spartakiadës kombëtare. Ka bërë disa takime miqësore ndërkombëtare, ku ka fituar dy herë me nënkampionët e Europës dhe dy herë me mundës të kalibrit botëror. Ka qenë 10 vjet trajner i ekipit kombëtar të mundjes, duke zënë vendet e 11-14 në Europë, president i Federatës Shqiptare të Mundjes në vitet 1990-1992 dhe Gjyqtar i Kategorisë Ndërkombëtare. Mban Urdhrin "Naim Frashëri" të Klasit I dhe "Ylli i Kuq" të Klasit II. Është kryetar i Komitetit Drejtues të Sporteve në Ushtri.

Kujtim Boriçi
Maksim Fejzullahu

Korça, djepi i atdhetarizmit, feston 78 vite pavarësi

Brigada IX Sulmuese u formua në katundin Lozhan të Gorës, qarku i Korçës, më 16 tetor 1944. Shtabi i brigadës ishte i përbërë nga Irakli Bozo, komandant; Mihallaq Ziçishti, komisar; Petro Papi, zëvendës komisar; Meleq Babani, përgjegjës rinie dhe Vangel Marko, intendent.

Kjo brigadë u krijua me qëllimin e shtimit të veprimeve ushtarake në zonën e Korçës. Detyra ishte të eliminonte autokolonat armike që lëviznin në aksin Janinë-Korçë-Manastir-Follorinë, Korçë-Pogradec-Tiranë, por detyra më e rëndësishme ishte çlirimi i qyteteve të Korçës, Ersekës dhe Bilishtit.

Me marrjen e këtyre qyteteve, armikut i priteshin rrugët e komunikacionit dhe paralizoheshin tërheqja e ushtrisë gjermane nga Greqia për në Jugosllavi nëpërmjet territori shqiptar.

Urdhri për krijimin e brigadës u dha nga Shtabi i Përgjithshëm i Ushtrisë Nacionalçlirimtare. Në përbërje të tij u caktuan batalione me përvojë në luftë kundër pushtuesve. Inaugurimi i brigadës u bë para efektivit të saj, ku u rreshtuan të gjithë batalionet e saj. Brigada kishte një armatim që e dispononte e gjithë ushtria shqiptare në atë moment, ajo kishte armë të dhuruara nga populli, por edhe nga ndihmat aleate të hedhura me parashutë, si armë automatike, por që nuk plotësonin të gjithë numrin e pjesëtarëve të brigadës. Brigada ishte e pajisur me shërbim shëndetësor. Pranë shtabit të brigadës qëndronte një mjek dhe 2-3 infermiere vullnetare.

Pas ngritjes së Shtabit Operativ për çlirimin e Korçës, Brigada IX, që përbënte dhe një nga forcat kryesore pjesëmarrëse në operacion, kishte në përbërje të saj 1 580 partizanë. E gjithë forca partizane në zonën e Korçës arrinte në 3 000 veta, po të shtohen këtu edhe partizanët e Brigadës II me 1 150, dhe brigada e XX me 430. Këtu mund të shtojmë edhe forcat guerile që vepronin brenda në qytete, si në Korçë dhe Bilisht, të cilat arrinin në rreth 1 000 vetë.

Forcat armike që kontrollonin zonën e Korçës ishin më të pakta në numër, por të pajisura dhe mbështetura në tanke dhe artileri. Këto forca armike kishin nën kontroll vetëm rrugët kryesore dhe duhej të siguronin tërheqjen e forcave gjermane nga Greqia në Jugosllavi, e cila përbëhej nga Korparmata e 21.

Autori i fotove të rralla, ditën e çlirimit të Korçës, më 24 tetor 1944, është Jonuz Baliko Latollari (1887-1970) nga Panarit-Grabockë Korçë, pjesëmarrës në të dy Luftërat Botërore.

Në bazë të urdhrave të Shtabit të Operacionit, batalionet e brigadës morën të gjithë detyra të ndryshme në zona të ndryshme, në bashkëpunim me batalionet e brigadave ndihmëse. Batalioni I u caktua të asgjësonte garnizonin e Kolonjës dhe Leskovikut. Batalioni i II duhej të kontrollonte disa prej katundeve që kishin pranë rrugën automobilistike Qafë e Qarrit - Korçë. Batalioni III duhet të sulmonte garnizonin e Bilishtit dhe të kontrollonte kufirin në zonën e Kapshticës. Batalioni IV në bashkëpunim me batalionin I të brigadës së II duhej të sulmonte garnizonin e qytetit të Korçës dhe çlirimin përfundimtar të qytetit. Disa prej tyre edhe u diktuan në momentin kur dhe do të zinin pozicionet e luftimit, ata u goditën nga zjarri i artilerisë armike. Katër batalionet e brigadës u vendosën sipas urdhrit në pozicionet e caktuara. Të parët që u ndeshën me forcat armike ishin partizanët e batalionit I, të cilët mundën të futeshin thellë në linjat armike.

Nga Janina po tërhiqej një auto-

kolonë e madhe me gjermanë, të cilët rrugës do të mbledhnin edhe disa nga garnizonet që kishin në Leskovik, Korçë dhe Bilisht. Kjo autokolonë u sulmua nga batalioni I i Brigadës IX në bashkëpunim me batalionin II të Brigadës II. Lufta ishte e ashpër, me sulme e kundërsulme, por falë errësirës, autokolona arriti të dalë nga rrethimi dhe të largohet në drejtim të Korçës. Ky largim i gjermanëve lejoi që forcat partizane të futen në qytetet e Leskovikut dhe Ersekës.

Në mesin e tetorit forcat partizane kishin nën kontroll të gjithë krahinën e Kolonjës, në dorë të tyre kishin rënë shumë materiale ushtarake të lëna nga armiku në ikje e sipër.

Të katër batalionet raportonin suksese në zonat ku ishin caktuar. Ato filluan sulmin kundër forcave gjermane që gjendeshin të pozicionuara jashtë Korçës, duke pasur sukses dhe duke shkaktuar panik midis armikut. Kjo bëri që ato të tërhiqeshin në mënyrë të çrregullt drejt Korçës. Batalioni i katërt tentoi me sukses edhe bllokimin e rrugës Korçë-Pogradec, kjo i detyroi

forcat naziste të mos kishin asnjë komunikim me forcat jashtë, duke shuar edhe shpresën për ndonjë ndihmë të mundshme. Ky ishte një sukses në fushën e betejës për dy brigadat që organizuan sulmin. Suksesi ishte edhe për komandën e brigadës, e cila kishte vetëm pak kohë që ishte krijuar.

Në bashkëpunim me Brigadën II, Brigada IX iu afrua lagjeve të jashtme të Korçës. Menjëherë mbi qytet filluan sulme të organizuara me qëllim shqetësimin e armikut. Duke e zgjatur vijën e luftës, partizanët po ngushtonin rrethimin e armikut. Të gjendur në dëshpërim gjermanët tentonin të tërhiqeshin prapa, andej nga kishin ardhur, nga kufiri grek. Forcat zbuluese partizane mundën të lokalizojnë saktësisht vendosjen e armikut dhe mënyrën se si mbroheshin. E gjithë kjo u arrit në bashkëpunim me forcat guerile që ndodheshin në qytet. U dha urdhër që rrethimi të ngushtohet edhe më shumë, forcat partizane intensifikuan sulmet, ato arritën deri në pazarin e qytetit, duke u ndeshur dhe trup me trup me gjermanët.

Kjo i detyroi gjermanët që ta përqendronin çarjen e rrethimit në një pikë, verilindjen. U përdorën të gjitha armët e mundshme, që nga artileria dhe autobлиндat. Ata filluan të hidhnin në erë shumë pika strategjike të qytetit, por sidomos depon e municioneve, shpërthimi i së cilës shkaktoi një gjendje alarmi. Gjermanët kishin lënë vetëm një shteg për t'u tërhequr, shteg, i cili u bllokua menjëherë nga forcat partizane. Vetëm një pjesë e tyre mundi të shpëtojë dhe të largohet nga qyteti. Pjesa tjetër u vra ose u kap rob nga partizanët. Ky ishte edhe sulmi i fundit i partizanëve, të cilët mundën ta çlironin përfundimisht qytetin e Korçës. Mbetej të bëhej edhe çminimi i zonave të pashpërthyer, operacion që u krye në bashkëpunim me njësitet guerile të qytetit. I gjithë qëllimi i gjermanëve ishte të hidhej në erë qyteti i Korçës, që forcat naziste të kishin mundësi të largoheshin të pa shqetësuar.

PAS NGRITJES SË SHTABIT OPERATIV PËR ÇLIRIMIN E KORÇËS, BRIGADA IX, QË PËRBËNTE DHE NJË NGA FORCAT KRYESORE PJESË-MARRËSE NË OPERACION, KISHTE NË PËRBËRJE TË SAJ 1 580 PARTIZANË.

Menjëherë forcat partizane dhe më saktësisht batalioni I i brigadës IX dhe ai I i brigadës II, u vunë në ndjekje të forcave armike. Forcat partizane iu drejtuan qytetit të Bilishtit, i cili mbahej akoma nga forca naziste. Qyteti u rrethua, por partizanët u gjendën përballë një sulmi të artilerisë armike. Pas shumë përpjekjesh partizanët i detyruan gjermanët të tërhiqeshin nga pozicionet e zjarrit dhe të strukeshin në kazermat e qytetit. I gjithë sulmi vazhdoi tërë natën e 25 tetorit duke i bërë gjermanët të tërhiqeshin drejt kufirit grek.

Edhe pse dolën nga kufiri shqiptar gjermanët u ndoqën dhe u sulmuan duke u shpartalluar përfundimisht. Partizanët e Brigadës IX u futën dhe ndihmuan popullin grek nga forcat gjermane, në katundet e Drenovës. Operacionet për çlirimin e Korçës u kryen në një kohë të shpejtë. Kjo ishte rezultat i bashkëveprimit me batalionet e tjera të Brigadës II. Populli i Korçës iu rezervoi një pritje të madhe partizanëve kur këta u futën në qytet, për nder të tyre u organizuan koncerte e festime. Populli i Korçës doli i gjithi nëpër rrugë dhe festoi me partizanët çlirimin e qytetit. Kori i qytetit, për nder të kësaj ngjarjeje këndoi këngë patriotike, sidomos një këngë e cila ishte përgatitur posaçërisht për këtë ditë.

Por shfaqje të tilla gëzimi kishte edhe në qytetet e tjera si Bilisht dhe në gjithë qarkun e Korçës, të cilat zgjatën tërë natën deri në mëngjes.

Menjëherë pas çlirimit të qarkut të Korçës, me urdhër të Shtabit të Përgjithshëm, dy nga batalionet e brigadës IX u vendosën në mbrojtje të qytetit të Korçës dhe dy të tjerë në mbrojtje të qytetit të Bilishtit. Detyrë ishte edhe mbrojtja e kufirit me Greqinë, e cila po mbante një qëndrim agresiv ndaj popullit shqiptar sidomos çamëve. Pas qetësimit të gjendjes forcat e Brigadës IX, që tashmë kishin hyrë në përbërje të Divizionit IV, morën urdhër të largohen nga qarku i Korçës dhe të vendosen në Shqipërinë e Mesme në rajonin Krujë-Ishëm-Kavajë.

NJOFTIM!

Qendra e Personel - Rekrutimit ka filluar regjistrimin e kandidatëve për **ushtarë/detarë aktiv** dhe kërkon të rekrutojë, për periudhën **09.01.2023 - 17.03.2023**, gjithsej **389** kandidatë.

Afati për dorëzimin e **dokumentacionit** është deri më 15 dhjetor 2022.

Jam krenar që jam pjesë e Forcave të Armatosura!

